

Olwaandiko lwo kubaanza lwa Paulo aha Bakorinto Obweébeembezi

Olwaandiko óolu lukaandikwa na Paulo, entumwa ya Kristu Yeezu (1:1). Akaandika olwaandiko óolu aha kelezia éezo ekaba éeli omu muzihwa gwa Korinto. Paulo niwe akabaanzisa ekelezia ezo.

Omuzihwa gwa Korinto gukaba gukumuukile bwooli omu nsi ya Bugiriki no omu butégeki bwóona bwe Echirúumi. Omuzihwa óogwo gukaba guli aha chaambo che enziba ya Mediteraniani. Abaantu béenzi kuluga enkasi zóona bakaba nibaguza no okugula ebiintu bíenzi omu muzihwa ogwo. Abo baantu bakaba beena obuteéka bwe engaanda nyínzi, nko omususanano kuneébelela no kulamya ebisusano bya bamúungu. Obuteéka óobwo bukakola Abakristu betwaalalike omu kwiikiliza kwáabo na kumubúuza Paulo habwa amagaambo bunaanka bunaanka áago gakabahika (7:1).

Echihika cha Paulo kwaandika olwaandiko óolu, chikaba chili okusohoza obusoombooji habwa amagaambo áago Paulo akaba agahuliile kuluga aha Bakorinto. Ha bwéecho, akabaandikila óokwo Abakristu batuúle omu buswéelwa. Káandi naasoomboola habwe engeso yo okusaba, engabilano zo Omwooyo Mutakatíifu no okuzooka kwa abáfwiile.

Akaandika ago kuzuna ekelezia okwo Korinto no kuzitaho kuzima, ebone kuleka kutabaangana.

Empola

¹ Olwaandiko óolu naáyaandika íinye Paulo, ndi hamo no omwiikiliza muzeenzi wéetu Sostenesi. Nkéetwa kuba entumwa ya Kristu Yéezu habwo okweenda kwa Múungu.

² Nitubaandikila íimwe áabo muli omu kelezia ya Múungu Korinto. Múungu abeelize omu kuba no obúmo na Kristu Yéezu yaábéeta mube abatakatíifu* boómwe Múungu. Nitubaandikila íimwe hamo na abaantu bóona abe nkási zóona áabo abalikumusaba Yéezu Kristu, óogwo ali Omukáma wáabo na no Omukáma wéetu neechwe.

³ Embabazi no obuhóolo kuluga ahali Isíichwe Múungu, na aha Mukáma Yéezu Kristu, bibe hamo neemwe.

Okusiima kwa Paulo ahali Múungu

⁴ Niimusíima Múungu omwáanya gwóona hali íimwe, habwe embabazi éezo abaheéle aha muháanda gwa Kristu Yéezu.

⁵ Habwo kukwaátana kwéenyu na Kristu mubeele abahíte ahali buli chigaambo, muno aha kugaamba kwéenyu na aha amasala gáanyu.

⁶ Éebyo nibyooleka nka nikwo empola habwa Kristu éezo tukaboólekeelela ne eza amazima.

⁷ Ha bwéecho timulacheheliilwe no obu engabilano eémo yo Omwooyo Mutakatíifu, kamulikuba

* **1:2 1:2 Abatakatíifu:** Habwo obusoomboozi bwooli osome Obusoomboozi habwa Amagaambo Agagumile.

nimutegamilila aha chihika chiháango kusuba kwo Omukáma wéetu Yeézu Kristu.

⁸ Weényini alaábagumya kuhicha ha muheleeluko mutaákwiiza kuba no okutuúzilwa, echilo echo cho okwiiza Omukáma wéetu Yeézu Kristu.

⁹ Múungu alaákola ago habwo kuba weényini no omweésigwa, niwe akabéeta ímwe, mube no obúmo no Omutábani, Yeézu Kristu Omukáma wéetu.

Obúmo omu beekiliza

¹⁰ Mbwéenu, beekiliza bazeenzi baanze, ni-imbatoózela ahi izína lyo Omukáma wéetu Yeézu Kristu nka nikwo, mulekelele kuzogootana choónka muhulilane omu kahooyele káanyu. Mutaákuba nimutaána omuli ímwe, náho mube no obúmo omu kuteékuza kwáanyu no omu chihika cháanyu.

¹¹ Beekiliza bazeenzi baanze, abaantu bunaanka bo omúka ya Kloe baammanyisize empola nka nikwo heena okuzogootana omuli ímwe.

¹² Éecho ndikumanyisa ni nka nikwo, oómo omuli ímwe naagaámba, “Íinye ndi owo mwa Paulo.” Oóndi naagaámba aáti, “Íinye ndi owo mwa Apolo.” Oóndi naagaámba aáti, “Íinye ndi owo mwa Kefa.”† No oóndi naagaámba aáti, “Íinye ndi owo mwa Kristu.”

1:12 1:12 Osome Amakúlu ge Entumwa 18:24; 19:1. † **1:12 1:12 Kefa:** Éeli ni izína eliindi lya Peétero. Izína éeli Peétero no omu lulími lwe Chiyunani, izína éeli Kefa no omu lulími lwe Echiaramu. Omu ndími ezi ensoonga yaáho niyo kugaamba nka nikwo, *oluchili*. Osome Matayo 16:18.

¹³ Ngási, Kristu ayebaganisize? Ngási, ínye Paulo nínye naáfwiile aha musalaba hali ímwe? Ngási, mukabatizibwa ahi izíina lyaanze ínye Paulo?

¹⁴ Niimusíima Múungu, habwo kuba tiíndabatiize weéna weéna hali ímwe, náho Krispo na Gayo.

¹⁵ Ha bwéecho, táliho óogwo ayaakuhicha kugaamba nka nikwo abatizwe ahi izíina lyaanze.

¹⁶ Hamo na abo niinyizuka nka nikwo nkabatiza abaantu bo omúka ya Stefana. Náho kusaaga abo, tiínkumanya nka nikwo nkamubatiza omuuntu oóndi weéna weéna.

¹⁷ Kristu talaánnsiíndikile kubatiza abaantu. Akaansiíndika kwoólekeeela Empola Nzima, ntéena kugaamba ebigaambo byo obweétegeeleza, ebilikuhicha kuhiindula amagala ge empola zo omusalaba gwa Kristu.

Kristu niwe amagala na amasala ga Múungu

¹⁸ Abaantu áabo abalikutumaanga nibaléeba nka nikwo empola yo olufu lwa Kristu aha musalaba ne yo obufweéla, náho ahali íichwe áabo tulikuchuúngulwa, empola ezo eyina amagala ga Múungu.

¹⁹ Ni nko óokwo eyaandikilwe omu Maandiko Matakatiifu eéti,
“Abaantu abeena amasala, niingasikiza amasala gáabo.

Abamanyi, niimbulyoógooza obumanyi bwáabo.”

²⁰ Ali nkáhi omuuntu óogwo owe ngeso? Ali nkáhi omweégesa we ebilagilo? Nali weéna weéna omu nsi ezi owo kweenda bwooli

kuhakana? Múungu akozile amasala góona ge éensi ezi, kuba obufweéla.

²¹ Niingaámba iíntyó, habwo kuba Múungu, aha ngeso zoómwe, akalamula nka nikwo abaantu tibalihicha kumusoombookelwa habwo omuháanda gwe engeso záabo boónyini. Náho Múungu akeenda kubachuúngula áabo abalikumwiikiliza habwo omuháanda gwa amagaambo áago tulikulaanga. Amagaambo ago, abaantu áabo abatakumumanya Múungu, nibagaámba nka nikwo na go obufweéla.

²² Habwe echo Abayahudi nibeénda emanyiso babone kwiikiliza, Abayunani nibatoóngá kuhuli-iliza amasala.

²³ Náho íichwe, nitulaánga empola habwa Kristu óogwo akaágalazibwa aha musalaba. Empola ezo nizibahenesa Abayahudi, na ahali abo Abanyamahaánga‡ ne empola zo obufweéla.

²⁴ Náho ahali áabo Múungu akabéeta kuba aboómwe, babe Abayahudi nali babe Abayunani, Kristu niwe amagala ga Múungu ne engeso za Múungu.

²⁵ Habwo kuba amagaambo ga Múungu áago gabonwa nka nikwo na ago obufweéla, geena engeso kusáaga engeso za abaantu. Na amagaambo ga Múungu áago abaantu balikuleeba nka nikwo na ago obulemwa, geena amagala kusaaga amagala ga abaantu.

²⁶ Beekiliza bazeenzi baanze, mwiizuke obuchilo mwaáyesilwe na Múungu. Béenzi omuli ímwe mukaba mutéena engeso kwiingana no

‡ **1:23 1:23 Abanyamahaánga:** Habwo obusoomboozi bwooli osome *Obusoomboozi habwa Amagaambo Agagumile.*

okwo abaantu kwo balikuleebaho. Káandi beenzi omuli ímwe mukaba mutéena obuhicha, na ti béenzi abo mukalugiilila omu maka ageena ikuzo.

²⁷ Náho Múungu akasola abaantu abalikubonekana na abafweéla omu nsi abone kubakoza ensoni abe engeso. Káandi Múungu akasola abaantu áabo abalikubonekana abaléenga omu nsi abone kubakoza ensoni abeena amagala.

²⁸ Káandi akasola abaantu be éensi ezi abaa-gayilwe no kusekwa, káandi abaantu áabo balikubonwa nka nikwo ti kaantu, kuba abone kusiisa áago abaantu balikubona na ageena ensoonga.

²⁹ Múungu akakola aátyo kuba omuuntu weéna weéna atakweésiingiza omu méeso goómwe.

³⁰ Múungu niwe yaábakwaatanisize ímwe na Kristu Yeézu. Weényini amukozile Kristu aábe engeso yéetu, na ha muháanda gwa Kristu, tubeele abagololoke omu méeso ga Múungu, tubeele abatakatíifu, mále tuchuungwiilwe.

³¹ Ni nko óokwo eyaandikilwe omu Maandiko Matakatíifu eéti, “Omuuntu ogwo alikweésiingiza, ayesiingize habwo Omukáma weénka.”

2

¹ Beekiliza bazeenzi baanze, kaneezile owéenyu kuboólekeelela ímwe olufubo lwa amazima olusuululiilwe na Múungu, tiíndayolekeeliile ha bigaambo byo okukoonza koonza nali bye engeso.

² Kuba nkalamula nka nikwo obuchilo óobwo ndaaba ndi ahali íimwe, mboólekeeleele kwoónka amagaambo habwa Yeezu Kristu, muno muno okufwa kwoómwe aha musalaba.

³ Nkeeza owéenyu omu kweélemwa kwaanze, no kweéganya no omu kuzuguma bwooli.

⁴ Ameégeso gaanze no kwoólekeeleele kwaanze, tiíndakukozile aha bweétegeeleeza ne ebigaambo byo kukoonza koonza abaantu, náho amagala go Omwooyo Mutakatíifu gakaba nigooleka amazima.

⁵ Nkakola iíntyó kuba okwiikiliza kwéenyu kutategeza engeso za abaantu náho amagala ga Múungu.

Obweétegeeleeza kuluga hali Múungu

⁶ No obu bityo, íichwe nitugaamba amagaambo ga amasala aha baantu abo abeena akalyo omu kwiikiliza, náho amasala ago ti ge éensi, nali ga abatégeki baáyo áabo abatakulama.

⁷ Amagaambo ge engeso áago tulikugaamba, nigo aga Múungu. Aga no olufubo lwa Múungu, óolwo lukaba luselekilwe omu baantu. Obuchilo Múungu akaba atakahaangile éensi, akalamula kukoza engeso yoómwe habwi ikuzo lyéetu.

⁸ Taliho omutégeki no obu oómo omu nsi óomu óogwo ayaágamanyile amasala ago. Kuba baákumanyile, tibaákumubaambile Omukáma wi ikuzo lyóona.

⁹ Náho ni nko óokwo eyaandikilwe omu Maandiko Matakatíifu eéti,
“Amagaambo áago elíiso tilikagabonaga,
okutwi tikukahichaga kugahulila,
mále tigakataahaga omu muganya gwo omuuntu,

nigo Múungu yaáloongiize abaanu áabo baliikumwéenda.”

¹⁰ Na ahali íitwe, Múungu akatusuululila amagaambo aga omu kukoza Omwooyo gwoómwe. Ensoonga Omwooyo gwa Múungu niwe óogwo alikukaguza buli kaantu, no óobu éebyo ebiíselekile bwooli byo mwa Múungu.

¹¹ Taliho omuntu ayaakuhicha kumanya áago omuntu oóndi alikuteekuza. Omwooyo gwoómwe gwoónka nigwo gulikugamanya. Bityo nyini, Omwooyo gwa Múungu gwoónka nigwo óogwo gulikumanya Múungu chaálíkuteekuza.

¹² Mbwéenu íichwe titulaánaankwiile omwooyo gwe éensi ezi, náho Múungu akatuha Omwooyo gwoómwe tubone kuhicha kumanya amagaambo ge embabazi áago akatuha busa.

¹³ Aha titukugaamba tútyo ha magaambo ga amasala áago tweekesizwe na abaanu, náho ha magaambo go Omwooyo gwa Múungu, nitusasanula empola zo mwooyo hali abo abeene ogu Mwooyo.

¹⁴ Omuuntu atéena Omwooyo gwa Múungu tiyaákuhicha kwiinaankula amagaambo áago agalikuluga ha Mwooyo gwa Múungu, habwo kuba hali weényini ago na ago obufweéla. Mále tiyaákuhicha kugasoombookelwa, habwo kuba gamanyiika habwo kuhweelwa no Mwooyo gwa Múungu.

¹⁵ Omuuntu alikweebeembelewa no Omwooyo gwa Múungu naakaguza no kuchilanisa amagaambo góona, náho weényini tiyaákuhicha

kukaguzwa no omuuntu óogwo atéena ogwo Mwooyo.

¹⁶ Ni nko óokwo Amaandiko Matakatiifu galikugaamba nka nikwo:

“Noóha ayaakuhicha kusoombookelwa ebiteékuzo byo Omukáma?

Káandi noóha ayaakuhicha kumuhanuuzza?”

Náho íchwe abeekiliza tuheelwe kusoombookelwa ebiteékuzo ebilikuluga ahali Kristu.

3

Paulo na Apolo bóona na abakózi ba Yeézu

¹ Beekiliza bazeenzi baanze, kánaabeele ndi okwo owéenyu hamo neemwe, tiíndahikize kuhooya neemwe nka abaantu abeebeembelelwa no Omwooyo Mutakatíifu. Náho nkahooya neemwe nka abaantu abalikweébeembelelwa ne entabuko ye ebiheno, na nka abáana bato omuli Kristu.

² Abáana abacheche nibanywa amáta goónka, tibakuháabwa ebyookulya bya abakúlu, bityo neenye nkábaha ameégeso gahuhuukile habwo kuba mukaba mutakakomiile. No óobu mucháli timukakomiile,

³ habwo kuba mucheébeembelelwa ne entabuko yáanyu yo kukola ebiheno. Mucheezilila ichubi no kuzogootana ímwe mweénka, ago tigakwoóleka nka nikwo mucháli mucheébeembelelwa na amagaambo ge éensi ezi no kulama nka abaantu be éensi ezi?

⁴ Niingaámba íintyo, habwe ensoonga omuuntu oómo omuli ímwe naagaámba, “Íinye ndi owo

mwa Paulo.” Oóndi naagaámbe aáti, “Ínye ndi owo mwa Apolo.” Ngási, ebyo tibikwoóleka butúnu nkokwo ímwe mucháali muchaátuula nka abaantu bo obuteéka?

⁵ Leka mbabúuze ímwe, ogwo Apolo noóha? Neenye ndi oóha? Íichwe chwéena tuli abahééleza bo Omukáma Yéézu kwoónka, na Múungu kulabila hali íichwe akabakola mumwiikilize Yéézu. Buli oómo akaheebwa emilimo yoómwe no Omukáma.

⁶ Íinye nkabiba embibo, Apolo akeetilila améenzi; náho alikukuza ni Múungu.

⁷ Mbwéenu, owo kubiba no owo kwiitilila améenzi ti kaantu, náho owe ensoonga ni Múungu alikuzikola ezo mbíbo kukula.

⁸ Omuhaambi no omwiitilizi bóona ni bámo, na buli oómo alaayinaankula ensiimi yoómwe kwíingana ne emilimo yoómwe.

⁹ Niwe Múungu óogwo tulikumukolela emilimo hamo, neemwe no omusili gwoómwe. Káandi ímwe ni ikiindaánsi lyoómwe.

¹⁰ Kwíingana ne embabazi éezo naáheelwe na Múungu, íinye ndi nko omwoómbeki mukúlu owa amasala óogwo ayaayoombekile oluhazo. No oóndi naayoombéka ha luhazo olwo nyini. Náho buli mwoombeki abe omweétegeezezi okwo alikwoómbekaho ahali olwo luhazo.

¹¹ Habwo kuba taliho omuuntu óogwo ayaakuhicha kutaho oluhazo olúundi lwóona lwoóna náho óolwo olwaálamazile kuteebwáho. Oluhazo olwo niwe Yéézu Kristu.

¹² Abáandi nibakoza ezaháabu, emiliinga nali amabáale go obukaani kwoómbeka aha lugulu

yo olwo oluhazo, na abáandi nibakoza emiti, amatuútu nali obunyaansi.

¹³ No obuluunzi bwo omulimo gwa buli muuntu gulaámanyiika butúnu echilo cho omuhélo, habwo kuba omulilo gulaágema omulimo gwa buli muuntu kwooleka obuluunzi bwaágwo.

¹⁴ Kábilaaba emilimo yo omuuntu neésigala, omuuntu ogwo naayinaánkula ensiimi.

¹⁵ Omuuntu ogwo omulimo gwoómwe gulaásiingalika, alaabuza ensiimi. Náho weényini alaáchuúngulwa, nóobu aláaba nko omuuntu ayaákubaguzwa kuza omuli ogwo mulilo.

¹⁶ Ngási, timukumanya nkokwo ímwe muli éenzu ya Múungu, mále nka nikwo Omwooyo gwa Múungu gutuula omuli ímwe?

¹⁷ Omuuntu káyaakusíisa éenzu ya Múungu, náwe Múungu naamusíisa, habwo kuba éenzu ya Múungu ne entakatíifu, neemwe níimwe éenzu ezo.

¹⁸ Omuuntu weéna weéna omuli ímwe ataákwiibeeha nka nikwo ayina amasala. Omuuntu kaaleebona nka nikwo ayinágo amasala aha ndeengo ye éensi ezi, mbwéenu na ayekole omufweéla abone kuba owa amasala,

¹⁹ habwo kuba áago abaantu balikubona na amasala, hali weényini Múungu no obufweéla. Habwe ensoonga omu Maandiko nigagaámba, “Múungu abakwaása abeena amasala omu bucheluke bwáabo.”

²⁰ Káandi chaandikilwe, “Omukáma Múungu naamanya nkokwo ebiteékuzo bya abaantu

abeena amasala tibiina nsoonga.”

²¹ Mbwéenu omuuntu weena weena atakweésiingiza habwo kuba weényini no omuheémba wo omuuntu bunaanka, habwe ensoonga ebiintu byóona ne byáanyu,

²² iímbe ndi íinye Paulo, aábe ali Apolo, nali aábe ali Kefa, nali éensi, nali obulami nali olufu, nali obuchilo obuliho no obuchilo obulikwiiza. Ebiintu byóona ne byáanyu,

²³ neemwe muli abaantu ba Kristu, náwe Kristu no wa Múungu.

4

Emilimo ze entumwa

¹ Abaantu batupéete nka nikwo íichwe tuli abaheéleza ba Kristu, tuheelwe emilimo yo kwoólekeelela empola za Múungu éezo ezaabeele ziselekilwe.

² Óobu, omuuntu óogwo aheelwe emilimo, naayeéndelwa aábe omuhálila omweésigwa.

³ Náho hali íinye, ti kaantu ndaáchwaaziikwa neemwe, no óobu ndaáchwaaziikwa na abalamuzi abi itégekelo. Káandi nóobu íinye nyini tiínkweéchwaaziika,

⁴ habwo kuba tiínkubona choóna chóona echibi omu muganya gwaanze. Náho éecho ti kugaamba nka nikwo tiinyina echiheno. Omukáma Yéézu niwe alikuunchwaáziika.

⁵ Óobu, mutachwaaziika choóna chóona, muli-indilile kuhicha Omukáma Yéézu aliiza kuchwaáziika. Weényini niwe alaákaguza ebiintu byóona éebyo ebiíselekile omu nsiimbaazi no

kwoóleka áago agali omu miganya ya abaantu. Niho buli muuntu alaábonesa ikuzo éelyo elimugasize, kuluga ahali Múungu.

⁶ Beekiliza bazeenzi béetu, naágaamba amagaambo ago góona ha bwaánze na Apolo, tubone kuba omususano hali íimwe. Habwo omususano óogwo, musoomboókélwe áago agalikugaambwa omu omugani ogu, “Mutaákwaambuka áago agaayaandikilwe omu Maandiko Matakatíifu.” Kábilaaba nimukulaatila omugani óogwo, talibaho omuuntu weéna weéna óogwo aleesiga omuuntu oómo no kumugaya oóndi.

⁷ Óobu, noóha óogwo ayaakukóla kugasa bwooli kuchila oóndi? Ni chiintu chi éecho oyina éecho otalaheelwe na Múungu? Kábilaaba oheélwe, ha bwaáchi nooyesiingiza nkoóti tolaheelwe?

⁸ Óobu nimweehulila mwaáhaagile! Nimweebona mwaábeelee abahíte! Nimweebona mwaábeelee abakáma, nóobwo íichwe tutali abakáma! Ni kuzima kámwaakubeelee muli abakáma mazima, kuba íichwe tutegeke hamo neemwe!

⁹ Náho niimbóna nka nikwo Múungu atukozile íichwe entumwa kuba abaantu bo kugaywa kuchila bóona. Tuli nka abaantu áabo abachwaaziikilwe kwítwa. Tukozilwe nka abaantu bo kusekwa omu nsi, ahali bamaléeka na aha baantu.

¹⁰ Abaantu béenzi nibatuleeba íichwe nkoko tuli abafweéla, habwo kuba nitumuheeleeza Kristu, náho íimwe nimweehulila nka nikwo muli abeená amasala habwo kuba nimumukulaatila Kristu. Íichwe nitubonwa nka nikwo tuli abeélemwa, náho íimwe nimweeleeba nka nikwo

mwiina amagala. Íchwe nitugaywa, náho ímwe nimweleeba nka nikwo muli abi ikuzo.

¹¹ No óobu nyini, twiine enzala ni iliho, káandi twaázuukile, nituteélwa, káandi titwína obwiikalo.

¹² Nitukola emilimo yéetu ha chífu bwooli aha mikono yéetu íchwe nyini. Obuchilo abaantu nibatuzuma, nitubafúuha. Obuchilo nibatwaa-galaza, nitweegumisiliza.

¹³ Obuchilo nibatugaámba kubi, nitubasubiza kuzima. No óobu, nitukolelwa nka amataaba ge éensi, na ahali buli muuntu íchwe no obulofo.

¹⁴ Tiínkubaándikila amagaambo aga kubagoola, náho niinyeénda kubahana nka abáana baanze enfula,

¹⁵ aha nsoonga nóobwo mwiina abaantu béenzi áabo abalikubalela omuli Kristu, isíimwe no oómo. Ínye ndi isíimwe omuli Kristu Yeézu, aha nsoonga ínye nínye naáboolekeeliile Empola Nzima.

¹⁶ Óobu, niimbatoózela nka nikwo, mube nimukulaatila akazeendele kaanze.

¹⁷ Éecho nicho chiinkozile kumusiíndika Timoteo, omwaana waanze enganzi, ogwo no omweésigwa omu milimo yo Omukáma. Weényini naabeezuka amagaambo áago ínye ndikukulaatila omu kukwaátana na Kristu, áago ndikweégesa abaantu buli hóona omu makelezia góona.

¹⁸ Óobu abáandi omuli ímwe nibesiingiza, habwe ensoonga nibateekuza nka nikwo tiínkwiiiza káandi hali ímwe okwo.

¹⁹ Náho Omukáma kaálaayeénda, niinyíza hali ímwe bwaangu. Aho niho ndaamanya

amagaambo áago balikugaamba abo abalik-weésiingiza, na tikwo kumanya amagaambo gáabo kwoónka, náho okusoombookelwa no óobu obuhicha bwáabo.

²⁰ Niingaamba iíntyó habwo kuba obukáma bwa Múungu,* tibukubonekana omu magaambo kwoónka, náho muno omu buzizi.

²¹ Óobu, nimweénda nkole chííha? Ngási, nnyize hali ímwe ne enkoni? Nali nnyize aha ngoonzi no omwooyo gwo obufula?

5

Obuseégu tibukweendelwa omu beekiliza

¹ Mazima empola nzihuliíze nka nikwo, omuli ímwe heena obuseégu! Obuseégu nko obwo, buchaáliga kubonwa no óobu aha abaantu áabo abatakumumanya Múungu. No obuseégu bwo omuuntu kulibata na mkeése.

² Na mwiina echisilimu! Mukaágasizwe kuzila entíimba. No omuuntu óogwo akózile ago chimugasize abiíngwe kuluga omu mbága yáanyu.

³ No óobu ínye ndi hala neemwe kwo omubili, náho ndi hamo neemwe habwo omwooyo, neenye naámazile kusohozá omuchwaáziiiko gwaanze hali ogwo ayaakózile echigaambo echo che ensoni.

⁴ Bityo, mukobe ahi izíina lyo Omukáma wéetu Yeézu Kristu, neenye níimba ndi hamo neemwe aha mwooyo, no obuhicha bwo Omukáma Yeézu nibuba buli hamo neemwe.

* **4:20 4:20 Obukáma bwa Múungu:** Habwo obusoomboozi bwooli osome *Obusoomboozi habwa Amagaambo Agagumile.*

5 Niho mumusohoze omuuntu ogwo ahi Isitáani,* kuba entabuko yoómwe ye ebiheno esiingaalichwe no omwooyo gwoómwe guchuúngulwe echilo cho kusuba kwo Omukáma Yeézu.

6 Emyeésiingizo yáanyu tekugasa. Ngási mazima timukumanya múti, “Akatumbyo kache kwoónka nikatumbya ensaano yóona!”†

7 Mbwéenu mweéyeze, habwo kumwiihamo omuuntu omuzilwa omuli ímwe, nko kwiihámo ituumbyo lya kala. Aho nimuba abaantu abáša nke echiihulo chisha echitéena ituumbyo. Na bityo nikwo mwaabeele aha nsoonga Kristu óogwo niwe Omutaámbwa‡ wéetu wa Paásika,§ akasohozwa kuba echitáambo cho kutwéeza.

8 Mbwéenu, tutaákulya Paásika habwe emikaate* éezo etiilwemo ituumbyo lya kala, ituumbyo lya obubi no obuzilwa, náho tulye amazenyi habwe emikaate éezo etatiílwémo ituumbyo, nikwo okwéela kwo omuganya na amazima.

9 Nkabaándikila omu lwaandiko lwo kubaanza ha kubagaambila mutaáakutulaanila hamo na

* 5:5 5:5 **Isitáani:** Habwo obusoomboozi bwooli osome *Obusoomboozi habwa Amagaambo Agagumile*. † 5:6 5:6 **Akatumbyo kache kwoónka nikatumbya ensaano yóona:** Ensoonga yaáho ni nka nikwo akazeendele kábi ka abaantu báche, nikabeéha abaantu béenzi. ‡ 5:7 5:7 **Omutaámbwa:** Habwo obusoomboozi bwooli osome *Obusoomboozi habwa Amagaambo Agagumile*. § 5:7 5:7 **Paásika:** Habwo obusoomboozi bwooli osome *Obusoomboozi habwa Amagaambo Agagumile*. * 5:8 5:8 **Emikaate:** Habwo obusoomboozi bwooli, osome echigaambo cha *Amazenyi ge emikaate éezo etatiílwémo ituumbyo omu Obusoomboozi habwa Amagaambo Agagumile*.

abaantu abaseégu.

¹⁰ Ensoonga yaanze ekaba etáli nka nikwo, mutaakukobana na abali abaseégu, abe etuúngu, abanyagiilizi na abalikulanya ebisusano, habwo kuba kulekaana na abaantu nka abo, mwaakayeendiilwe mufuluke omu nsi ezi mubóne kweéliga na abaantu bóona nka abo.

¹¹ Náho ensoonga yaanze ekaba eli ezi: mutateelana no omuuntu óogwo alikweéyeta omwikiliza muzeenzi wéenyu kunu ali omuseégu, nali owe etuúngu, owo kulanya ebisusano, omuzumaangani, omutamiizi nali omunyagiilizi. Káandi no okulya mutalya hamo no omuuntu nko ogwo.

¹²⁻¹³ Ha amazima ti mulimo gwaanze kuchwaáziika abaantu abo batali abeekiliza, habwo kuba Múngu alaáchwaáziika abaantu abo. Náho emilimo yáanyu no kuchwaáziika abaantu áabo bali abeekiliza be embága yáanyu, nka Amaandiko óokwo galikugaamba, “Mumubiínge omu mbága yáanyu omuuntu omuzilwa.”

6

Entoóngana omu beekiliza

¹ Abeekiliza bazeenzi béetu, kábilaaba oómo wéenyu ayina entoóngana habwa muzeenziwe, naahicha áata kutwáala entoóngana yoómwe omu itégekelo lya abalamuzi abatakumumanya Múngu, babone kumulamulila no kuleka kutwáala entoóngana yoómwe omu méeso ga abaantu ba Múngu?

² Ngási timukumanya nkokwo abatakatíifu nibo áabo balitégeka no kulamulila abaantu be éensi? Bityo kábilaaba ímwe nímwé áabo mulilamula abaantu be éensi, ha bwaáchi timwaákuhicha kulamula entoóngana ezihuhuukile omuli ímwe?

³ Timukumanya nkokwo tulaábachwaáziika bamaléeka? Kábilaaba bili bityo, mbwéenu nimweendelwa mube nimumala amagaambo géenyu ga buli chilo.

⁴ Mbwéenu obuchilo nimuzogootana habwa amagaambo ga buli chilo, mutaákutwaala okuzogootana kwéenyu omu méeso ga balamuzi abo batali abeekiliza bazeenzi beenyu, abaantu abatakuhéebwa isima omu kelezia.

⁵ Niingaamba iintyo mbone kubagoola. Ngási, omuli ímwe tiheena muuntu no óobu oómo ayina engeso, ayaakuhicha kubalamula abeekiliza bazeenzi boómwe?

⁶ Náho ímwe, mwiina entúungwa yo omuuntu kutoóngana no omwiikiliza muzeenzi woómwe omu itégekelo, mále omu méeso ga abalamuzi abatali abeekiliza babalamule!

⁷ Ha amazima okutoongana kwéenyu nikwoóleka nkokwo mwaálemilwe bwooli! Yakabeele haáchili, kubaleka abaantu babanyagiilile ebiintu nali babáake entuundo záanyu kuchila kubatwáala abaheémba bazeenzi beenyu omu itégekelo.

⁸ Náho óobu, ímwe nímwé mulikunyagiilila no kwáaka abaantu entuundo záabo, mále nimubakolela abeekiliza bazeenzi báanyu!

Mukoze emibili yéenyu kumukúza Múungu

⁹ Ngási, timukumanya nkokwo abaantu abazilwa tibalitaaha omu bukáma bwa Múungu? Mutaákwíbeeha! Abaseégu, abalikulamya ebisusano, abasaambani, no óobu áabo balikukola obuseégu abakwaáta kwa abakwaáta,

¹⁰ abeebi, abo omutuubo, abatamiizi, abazu-maangani, na abanyagiilizi, abo bóona tibali-taaha omu bukáma bwa Múungu.

¹¹ Ha kugaamba amazima abáandi omuli ímwe mukaba muli mútyo. Náho mukóozwa obuzilwa bwéenyu, mwaáyezwa, no kubalwa kuba abagololoke kulabila ahi izíina lyo Omukáma Yéezu Kristu na aha Mwooyo gwa Múungu wéetu.

Mweélige no obusiiani

¹² Abáandi nimugaamba, “Niinyikililizibwa kukola ebiintu byóona.” Náho ínye niingaamba, ti byóona ebiina omugaso. No óobu abáandi nimugaamba múti, “Niinyikililizibwa kukola buli chiintu,” ínye Paulo tínkwiikililiza echiintu choóna chóona chiintegeke nko omuhálila.

¹³ Abáandi nimugaamba, “Ebyookulya na habwe éenda, nayo éenda na habwe ebyookulya, nabyo Múungu naabikola byóona bibili bibe no omuhélo.”* Ínye niingaamba nka nikwo, mazima omubili ti habwa amagaambo nko obusiiani, náho habwo Omukáma, náwe Omukáma naaguleebelela.

* **6:13 6:13 Ebyookulya na habwe éenda, nayo éenda na habwe ebyookulya, nabyo Múungu naabikola byóona bibili bibe no omuhélo:** Omu kugaamba bátyo, Abakorinto bakaba nibamanyisa nka nikwo ebikolwa byo omubili tibiina kuba echiheno.

¹⁴ Káandi Múungu alaátuzoola íichwe aha magala goómwe, nko óokwo akamuzoola Omukáma kugula omu bafwiile.

¹⁵ Ngási, timukumanya nka nikwo emibili yáanyu ne enzíngo zo omubili gwa Kristu? Bityo, ni kuzima kuteélanisa enzíngo zo omubili gwa Kristu no omusiihani? Mmahi, no obuche bwa akáti!

¹⁶ Ngási timukumanya nka nikwo omukwaáta kaálikuteélana no omusiihani, bóona bábili nibaba omubili gúmo? Ha nsoonga Amaandiko nigaámba, “Bábili nibaba omubili gúmo.”

¹⁷ Náho weéna weéna óogwo akwaátaangeene no Omukáma naába omwooyo gúmo náze.

¹⁸ Bityo muleke obusiihani. Nimugaámba, “Ebiheno byoóna éebyo omuuntu alikukola, bili ahéelu yo omubili gwoómwe,” náho ínye niingaámba, omuuntu óogwo alaakola obusiihani, naaguhendela omubili gwoómwe.

¹⁹ Ngási timukumanya nkokwo emibili yáanyu niyo éenzu ya Múungu, áaho atuúla Omwooyo Mutakatíifu óogwo mukaháabwa na Múungu? Ímwe timukweétégeka mweénka, ímwe muli aba Múungu,

²⁰ ha kuba mukagulwa náze aha bukaani. Ha bwéecho ímwe emibili yáanyu muzikoze mukola Múungu akuzwe.

7

Obuswéezi

6:16 6:16 Osome Okubaanza 2:24.

¹ Óobu, niingaámba habwa amagaambo áago mwaányaandikiile, “Ni haáchili omukwaáta ataákulyaama no omukázi.”

² Náho habwe entaambala yo kukola obuseégu, buli mukwaáta naayeéndelwa aábe na mukaziwe, na buli mukázi aábe ne eéba.

³ Ííba ahikiílike amazima ga mukaziwe go kulyaama náze bityo nyini no omukázi náwe ahiche amazima ago nyini hali ííba.

⁴ Omukázi tayina obutégeki ha mubili gwoómwe, náho ííba niwe ayina obutégeki. Náwe ííba tayina obutégeki habwo omubili gwoómwe, náho mukaziwe niwe ayina obutégeki.

⁵ Mutaákweeyima, hamo lúundi kamulaaba mukuundileene kukola mútyo aha mwáanya muche kwoónka, kuba mubóne omwáanya muluunzi gwo kumusaba Múungu. Ahaleéza, musubilane káandi, kuba Isitáani litaákwiza kubaleengesa kukola obuseégu, habwo kuba timwaákuhicha kweégumisiliza.

⁶ Naábagaambila amagaambo áago omu kuba-hanuuzi, ti nka nikwo niinyeénda kubahatika.

⁷ Naakaáyeenzile abaantu bóona babe nkeenye okwo ndi,* náho ti bityo habwo kuba buli muuntu Múungu akamuha engabilano ye, oómo engabilano ezi, oóndi ezo.

⁸ Óobu, niimbasoomboulela abo abatakaswiile nali abatakaswiilwe na habwe entuúmbakazi nka nikwo, ni kuzima bazeendelele kwiikala boónyini boónka batéena kuswéela nali kuswéelwa, nko óokwo íinye ndi.

* **7:7 7:7 Babe nkeenye okwo ndi:** Aha Paulo naayetekelela kuba tayina mukázi, káandi ezo ne engabilano yoómwe.

⁹ Náho kábalaaba nibalemwa kweégumisiliza, ni kuzima basweéle nali kuswéelwa, habwo kuba ni haáchili, kuchila kuzila oluhagali.

¹⁰ Hali áabo abaásweeleene, niimbáha echilagilo. Echilagilo echo ti chaanze, náho chilugile aha Mukáma Yeézu, nka nikwo, omukázi atalekaana ne eéba.

¹¹ Náho kaálaaba naalekáana náze, atasweelwa no omukwaáta oóndi, bitali bityo, ahulilizane ne eéba no kugalulana. Náwe iíba, atamuleka mukaziwe.

¹² Mbwéenu abaantu abáandi ínye niimbalagila, amagaambo áago ndikugaamba na agaánze, tugalugile ha Mukáma Yeézu. Éecho ndikugaamba ni nka nikwo, kaálaaba omukwaáta omwiikiliza aswiile omukázi óogwo atali mwiikiliza, no omukázi óogwo ayiikilize kuzeendelela kutúula náze, atamuleka.

¹³ Bityo nyini, omukázi omwiikiliza, kaálaaba aswiilwe no omukwaáta óogwo atali mwiikiliza, no omukwaáta óogwo ayiikilize kuzeendelela kutúula náze, atamuleka.

¹⁴ Niingaamba iíntyó, habwo kuba Múungu naamweéza omukwaáta óogwo atali mwiikiliza, kulabila hali mukaziwe. Náwe omukázi óogwo atali mwiikiliza, Múungu naamweéza kulabila hali iíba óogwo ali omwiikiliza. Kábyaakubeele bitali bityo, abáana báanyu baakaábéele abalofo, náho óobu na abáana ba Múungu.

¹⁵ Náho nko óogwo atali mwiikiliza naayeénda kulekaana no omwiikiliza muzeenziwe, muleke akole aátyo. Áaho omwiikiliza ogwo takukomwa

ne ensweela ezo, habwo kuba Múungu atweesile tubone kutúula aha buhóolo.†

16 Íwe omukázi omwiikiliza, tokuhicha kumanya nka nikwo, bálo naabona kumwiikiliza Kristu habwo kwiikiliza kwaawe. Neewe omukwaáta omwiikiliza, tokuhicha kumanya nka nikwo, mukaawe naabona kumwiikiliza Kristu habwo okwiikiliza kwaawe.

Buli mwiikiliza atuúle nko óokwo akaba ali obuchilo yaayesilwe na Múungu

17 Buli muuntu atuúle kwiingana no okwo Omukáma yaámuloongiize, obuchilo Múungu akamwéeta. Bityo nikwo ndikulagila omu makelezia góona.

18 Kaálaaba omuuntu akeetwa na Múungu obuchilo akaba yasazilwe ikóba lyo obuséeza,‡ atakwéekola nokwo tasázilwe ikóba lyo obuséeza. Káandi, kaálaaba omuuntu akeetwa na Múungu omuli abo abatákasázilwe ikóba lyo obuséeza, atasálwa ikóba lyo obuséeza.

19 Kusálwa ikóba lyo obuséeza nali kuleka kusálwa ikóba ti kaantu. Echiintu éecho chiina omugaso no kweékomya ebilagilo bya Múungu.

20 Óobu, buli muuntu asigale nko óokwo akaba ali obuchilo Múungu yaámweesile.

21 Ngási, íwe obuchilo Múungu akakwéeta okaba oli omuhálila? Éecho chitakwaagalaza.

† 7:15 7:15 *Múungu atweesile tubone kutúula aha buhóolo:* Eyaandikilwe omu Chiyunani, *Múungu abeesile mubóne kutúula aha buhóolo.* ‡ 7:18 7:18 *Yasazilwe ikóba lyo obuséeza:* Habwo obusoombozi bwooli, osome echigaambo cha Kusálwa ikóba omu Obusoombozi habwa Amagaambo Agagumile.

Náho koólaaba noobonesa omwáanya gwo kweýyagaalula, ogukolese omwáanya ogwo.

²² Naágaamba nka nikwo éecho chitakwaa-galaza, habwo kuba omuuntu óogwo akaba ali omuhálila obuchilo yaayesilwe no Omukáma, ogwo yáaba ayeyagaalwiile habwo Omukáma. Náwe óogwo ayaabeele atali omuhálila obuchilo yaayesilwe, ogu yáaba omuhálila wa Kristu.

²³ Íimwe mwéena mukagulwa náze aha bukaani. Bityo, mutaákuba abahálila ba abaantu.

²⁴ Beekiliza bazeenzi baanze, buli muuntu asigale nko óokwo akaba ali obuchilo yaayesilwe na Múungu, aábe naamugomookela aha buzuníbwe.

Obusoombooji habwa áabo abatakaswiilwe na ahali áabo ábali entuúmbakazi

²⁵ Mbweenu, habwa abahalákazi áabo abali aba biíkila, § tiinyina echilagilo kuluga aha Mukáma Yeézu. Náho niimboolekeeela habwe ebiteékuzo byaanze, íinye óogwo nkwiile kwiikilizibwa habwe echiganyizi cha Múungu.

²⁶ Mbweenu, habwo kuba heena ebyaágala bínzi ebilo éebi, niinteékuza nka nikwo ni kuzima omuuntu asigale nko óokwo aáli.

²⁷ Koólaaba oswiile, otaákuloonda kulekaana na mukaawe. Koólaaba otakaswiile, otaákuloonda kuswéela.

²⁸ Náho no óobu koólaaswéela, tokuba okozile echiheno. No omuhalákazi omubiíkila náwe, kaálaaswéelwa, takuba akozile echiheno. Náho, áabo abasweeleene balaázila okweétwaalalika

§ 7:25 7:25 **Habwa abahalákazi áabo abali aba biíkila:** Obusasaanuzi obúundi bwaakaáhicha kuba nka nikwo, *ahali áabo batakaswiile nali kuswéelwa.*

omu bulami bwáabo, neenye naakaáyeenzile okweétwaalalika okwo kuteéza kubagwamo.

²⁹ Beekiliza bazeenzi baanze, niinyeénda ku-gaamba iinti, omwáanya óogwo ogwaásigeele kuhicha Kristu kusuba, ni muche. Bityo, kuluga óobu áabo abaswiile baleke kuteékuza abakázi báabo kwoónka, náho bakole emilimo yo Omukáma.

³⁰ Nábo abalikulila babe nka abatakulila, áabo abalikunulilwa babe nka abatakusemelelwa, áabo abalikugula ebiintu basane nka abatéena chiintu,

³¹ na áabo abalikwaágalalila obulami bwo omu nsi ezi, abo bóona bataákwáagalalila bwooli amagaambo ago, habwo kuba éensi ezi nko óokwo eéli, neehiingula.

³² Niinyeénda mutaákuba no okutahwa tahwa habwa amagaambo go obulami aga. Omuuntu óogwo atakaswiile, ayagalalila emilimo yo Omukáma, naateekuza óokwo alaamunuliza Omukáma.

³³ Náho omuuntu óogwo aswiile, ayagalalila amagaambo ge éensi ezi, naateekuza óokwo alaamunuliza mukaziwe,

³⁴ ebiteékuzo byoómwe nibibamo enkási ibili. Náwe omukázi atéena iiba, no omuhalákazi omubiikila ayagalalila amagaambo ge emilimo yo Omukáma kuba aábe omutakatíifu wo omubili no omwooyo. Náho omukázi óogwo aswiilwe, ayagalalila amagaambo go obulami bwe éensi ezi, naateekuza óokwo alaamunulizaho iiba.

³⁵ Niingaamba amagaambo ago habwo mugaso gwáanyu, ti nka nikwo niinyeénda kubaángila. Niinyeénda nka nikwo mube nimutuúla nko óokwo

elikugasa, mube nimumuheeze Omukáma aha muganya gwóona hatéena kukweesibwa na amagaambo agáandi.

³⁶ Omuuntu weéna weéna óogwo alikubona nka nikwo takukola kuzima kuleka kumuswéela omuhalakazi óogwo alikuba yaámuumbikile, mále kéélaaba oluhagali lwoómwe nilumusiínga,* no omuuntu óogwo naabona nka nikwo neegasa basweelane, akole nko óokwo alikweenda, basweelane. Áaho takuba akozile echiheno.

³⁷ Na kábilaaba ogwo muséeza yaáyemela, atéena kuhatikwa no omuuntu, yaálamula kuluga omu muganya gwoómwe obutasweela ogwo muhalakazi, na mále yaáhicha kulutégeka oluhagali lwoómwe, naába yaákola kuzima.

³⁸ Bityo, óogwo alikulamula kuswéela omuhalakazi óogwo alikuba yaásuumbikile, naába akozile kuzima. Náwe óogwo alikulamula kuleka kuswéela omuhalakazi óogwo alikuba yaásuumbikile, weényini naába akozile kuzima

* ³⁶ 7:36 *Mále kéélaaba oluhagali lwoómwe nilumusiínga:* Obusasaanuzi obúundi bukaáhicha kuba nka nikwo, na no óobu emyáaka yoómwe yo kuswéelwa elaaba yaáhiingwiile.

bwooli.†

³⁹ Omukázi óogwo aswiilwe, asumikwa ne ensweelwa omwáanya gwóona ogwo iíba aba ali omulame. Náho kaálaaba iíba yaáfwiile, áaho naába yaásumuululwa no kuba ayeyagaalwiile kuswéelwa no omukwaáta weéna wéena óogwo alikweenda, náho iíba ogwo aábe ali omwiikiliza wo Omukáma.

⁴⁰ Náho hachili bwooli akaambwiile ogwo asigale atéena kuswéelwa. Éebyo ne ebiteékuzo byaanze, na niintee kuza kuba íinye káandi Omwooyo gwa Múungu niguunyolekeelela kugaamba amagaambo ago.

8

Ebyookulya éebyo ebitaambiilwe ebisusano

¹ Óobu kwiingana no óokwo mukaambúza habwe ebituungaánwa éebyo ebitaambiilwe ebis-

† **7:38 7:36-38** Habwe emichafwa ezi, obusasaanuzi obúundi bukaáhicha kuba nka nikwo, *Omuuntu weéna wéena óogwo naabona nka nikwo ti kuzima kuleka kumusiiga omuhálákazi óogwo asuumbikilwe, káandi no óobu emyáaka yoómwe yo kuswéelwa yaáhiingwiile, no omuuntu óogwo naabona nka nikwo neegasa amusíge, akole nko óokwo alikweenda, amusíge. Áaho takuba akozile echiheno. Na kaálaaba omuuntu alamwiile omu muganya gwoómwe weényini kuba takumusiiga omuhala, na tihaliho chiintu éecho echilikumuhatika kumusiiga, káandi yaakaáhicha kutégeka obweenzi bwoómwe, mbwéenu, naába akozile kuzima. Bityo, omuuntu óogwo alikulamula kumusiiga omuhala óogwo asuumbikilwe, naába yaákola kuzima. Náwe óogwo atakumusiiga, naakola kuzima bwooli.*

usano.* “Íichwe twéena twiine obumanyi.” Obumanyi nibubakola abaantu babe abahelani, náho engoonzi nizo zilikubagumya abaantu omu kwíkiliza.

² Nko omuuntu naayebona kuba naamanya echigaambo bunaanka, ogwo takumanya choóna chóona nko óokwo alikweendelwa kusoombookelwa.

³ Náho omuuntu óogwo alikumweénda Múungu, ogwo niwe alikumanywa na Múungu weényini.

⁴ Óobu habwo kulya ebyookulya éebyo ebitaambiilwe ebisusano, nitusoomboókelwa kuba ebisusano éebyo bilikulamibwa, ti chiintu omu nsi óomu. Káandi nitusoomboókelwa kuba aliyo Múungu oómo weénka.

⁵ Abaantu багаámba nka nikwo heena bamúungu omu igulu na bamúungu omu nsi. Nóobu haláaba heena abo “bamúungu” béenzi na “abakáma” béenzi abalikwiikilizibwa na abaantu abo,

⁶ hali íichwe, aliho Múungu oómo weénka, niwe Isíichwe, niwe akahaanga ebiintu byóona, káandi neechwe nitutuúla ha bwoómwe. Káandi aliho Omukáma oómo weénka, niwe Yeézu Kristu, ne ebiintu byóona bikahaangwa kulabila hali weényini, káandi íichwe nitutuúla kulabila weényini.

⁷ Náho ti nka nikwo abaantu bóona beena obumanyi obwo, habwe ensoonga baliho abáandi

* **8:1 8:1 Ebituungaánwa éebyo ebitaambiilwe ebisusano:**
Aha bilo ebyo, enyama nyinzi bakaba bataandika kutáamba aha bisusano éebyo bakaba nibalamya nka múungu, niho ahaleéza bakaba kubatwáala kuguza omu igulizo.

abaabeele beena obuteéka bwo kulamyá ebisusano. No óobu, obuchilo nibalya enyama éezo etaambiilwe ebisusano, enyama ezo nizibakola kuteékuza ebisusano. Áaho nibeebona omu miganya yáabo kuba nibakola ebiheno, habwe ensoonga tibakakomiile omu okwiikiliza.

⁸ Mbwéenu, ebyookulya tibikutukola kuba héehi na Múungu, habwo kuba no óobu katulaaleka kulya, titukubuza chiintu, káandi no óobu tulaálya, titukwoongelwa chiintu.

⁹ Náho mweémanyé kuzima, okweétegeka kwáanyu kutaba nikukuumpisa áabo abatakakomiile omu kwiikiliza.

¹⁰ Niingaámba iíntyó, habwo kuba omuuntu óogwo atakakomiile omu kwiikiliza, kábilaaba naakubona íiwe óogwo alikumanya nka nikwo ebisusano tibiina bulami, noólya ebyookulya omu nzu ya Múungu yo kutaámbila ebisusano. Ngási, takuteekuza omu muganya goómwe kuba náwe chimugasize kulya ebyookulya éebyo ebitaambiilwe ebisusano?

¹¹ Ha muháanda ogwo, óogwo atakakomiile omu kwiikiliza, naakuleka okwiikiliza kwoómwe habwo obumanyi bwaawe. Káandi weényini niwe omwiikiliza muzeenzi waawe óogwo Kristu akamufwéela!

¹² Bityo, óobwo mulikubahenela abeekiliza bazeenzi báanyu áabo abatakakomiile omu kwiikiliza, no okubasaasisa omu miganya yáabo, áaho muláaba nimumuhenela Kristu weényini.

¹³ Habwe éecho, kábilaaba enyama éezo ndikulya, nizimuleetelela kusiitaala omwiikiliza muzeenzi waanze, tiínkulya káandi ezo nyama

buchiile, kuba ntaákwiiza kumuleételela omwiikiliza muzeenzi waanze ahene.

9

Paulo takukolesa amazima goómwe ge entumwa

¹ Óobu, ínye ndi omuuntu ayeyagaalwiile, mala káandi ínye ndi entumwa! Ngási ínye tíndamubwéene Omukáma wéetu Yéézu? Mále emilimo éezo ínye nkakola ngási tiyo ebakozile ímwe mumwiikilize Omukáma?

² Nóobu abaantu abáandi nibabona kuba ínye tíndi entumwa, kwoónka hali ímwe ínye ndi entumwa, habwo kuba okwiikiliza kwéenyu omuli Kristu no oluméenko óolwo lulikwoóleka kuba ínye ndi entumwa yo Omukáma.

³ Echigaambo chaanze aha baantu áabo abalikubúuza habwo omulimo gwaanze gwo obuhalila nicho echo:

⁴ Ngási íchwe titukweendelwa kuhaabwa ebyookulya ne ebyookunywa habwe emilimo yéetu yo obuhalila?

⁵ Óobu, nimuteekuza kuba íchwe titwíina obweéyagaaluzi kuzeenda na abakázi abeekiliza, omu luzeendo lwo kwaátula empola habwa Kristu, nko óokwo balikukola entumwa eziíndi, beene báabo Omukáma Yéézu, no óobu Kefa?

⁶ Nali nínye na Barinaba tweénka áabo tulikweendelwa kukola emilimo kuba tubone ebiintu habwo obulami bwéetu?

⁷ Ni mulwaanila ngoma chi óogwo alikuzeenda omu ndwaana aha kweeliha weényini? Ni mulimi chi óogwo alikubiba emizabibu omu musili gwoómwe, na atalya amagoomba gaázo? Káandi

ni muliisa chi óogwo alikuliisa ebituungaánwa, na atanywa amáta ge bituungaánwa ebyo?

⁸ Amagaambo áago ndikugaamba, ti ebiteékuzo bya abaantu kwoónka, ne ebilagilo bya Musa* nabyo nibyoolekeelela bityo.

⁹ Omu bilagilo bya Musa eyaandikilwe kuba, “Obuchilo éente neehuúla engano, otazikoma omunwa.” Mbweenu, nikwo kugaamba nka nikwo omu magaambo áago Múungu naahoóyela empola ze éente kwoónka?

¹⁰ Nali akaba naagaámba ha bwéetu? Nikwo bili! Amaandiko áago gakaandikwa ha bwéetu, habwo kuba óogwo alikulima no óogwo alikugesa, bóona nibeendelwa kutegeza kuba balaabona egabo.

¹¹ Íichwe tukaboólekeelela empola zo omu mwooyo habwa Kristu, nko omuuntu óogwo alikubiba embibo. Óobu, ne echigaambo chigumile hali íimwe kutuha ebiintu byo kulya no okunywa, kuba tubone kuba nko omuuntu óogwo alikugesa?

¹² Kábilaaba abáandi bakwíile kuhaabwa ebiintu nke ebyo kuluga hali íimwe, óobu íichwe, titukwíile bwooli kuhaabwa ebiintu ebyo?

Náho íichwe titulatóongile éebyo tukwíile kuhaabwa neemwe, náho nitweegumisiliza omuli byóona, kuba tutaákwíiza kubaángila abaantu kwiikiliza Empola Nzima habwa Kristu.

* **9:8 9:8 Musa:** Habwo obusoomboozi bwooli osome *Obusoomboozi habwa Amagaambo Agagumile.* **9:9 9:9** Osome Okwiizukwa kwe Ebilagilo 25:4.

13 Ngási, timukusoombookelwa nka nikwo áabo abalikukola emilimo omu nzu ya Múungu,† nibabonesa ebyookulya byáabo kuluga omu nzu ya Múungu ezo, ensoonga, abalikukola emilimo yo omu itaámbilo, nibeenaánkula egabo yáabo kuluga omu itaámbilo?

14 Káandi Omukáma Yeézu alagiile bityo nyini, kuba, áabo balikwoólekeelela Empola Nzima, babe nibabonesa ebyo kubatúnga habwe emilimo ezo.

15 Náho íinye ncháaliga kutóonga no óobu chimo omuli áago nkwiile kuhaabwa. Káandi tiínkwaandika iíntyó, kuba muúmpé ago. Hali íinye hachili kufwa kuchila kuhweelwa ebiintu kuluga hali íimwe, habwo kuba tiínkweenda omuuntu weéna weéna anyangile kweébuga habwo kwaátula Empola Nzima, ntéena kuháabwa ebiintu.

16 Íinye tiínkwiílwe kweébuga habwo kwoólekeelela Empola Nzima, habwo kuba emilimo ezo niyo ndagiilwe kukola. Káandi neelóoko íinye kaándaaba ntakwoolekeelela Empola Nzima ezo.

17 Kánaakubeele niinkola emilimo ezi habwe ngoonzi zaanze íinye nyini, naakeétegiize kubonesa empeéla. Náho ti bityo hali íinye, habwo kuba Múungu ampeele emilimo ezi habwe engoonzi zoómwe, mbone kuzikola.

18 Óobu empeéla yaanze ni chiíha? Empeéla yaanze niyo kwoólekeelela Empola Nzima

† 9:13 9:13 *Éenzu ya Múungu:* Habwo obusoomboozi bwooli osome *Obusoomboozi habwa Amagaambo Agagumile.*

ntéena kulihwa, ntéena kutóonga áago nkwiíle kuhaabwa habwo kwoólekeeela Empola ezo.

Amagaambo áago entumwa balikweendelwa kukola

¹⁹ Nóobu íinye tíindi muhalila wo omuuntu weéna wéena, ndi ayeyagaalwiile, nnyetiile kuba omuhálila wa abaantu bóona, mbone kubazuna abaantu béenzi bamwiikilize Kristu.

²⁰ Aha Bayahudi, nkaba ndi nko Muyahudi, mbone kubazuna bamwiikilize Kristu. Íinye nyini tíindi ahaansi ye ebilagilo bya Musa, náho nkeeta ahaansi ye ebilagilo ebyo, habwa áabo abalikukulaatila ebilagilo ebyo, mbone kubazuna bamwiikilize Kristu.

²¹ Ahali áabo abatéena ebilagilo bya Musa, nkaba nko omuuntu óogwo etéena ebilagilo ebyo, mbone kubazuna bamwiikilize Kristu. Éezo teyina nsoonga nka nikwo tínkukulaatila ebilagilo bya Múungu. Niimbikulaatila, habwo kuba ni-inkulaatila ebilagilo bya Kristu.

²² Ahali áabo abalemwa, nkaba nko omulemwa, mbone kubazuna bamwiikilize Kristu. Nkakola góona aha baantu bóona, kuba aha kazeendele koóna koóna mbachuúngule omuli abo.

²³ Niinkola ago góona habwe Empola Nzima kuba nkobane na abáandi omu migisa ze Empola Nzima ezo.

²⁴ Timukusoombookelwa kuba abaantu abali kusiingangana kutéela olubilo, nibeéluka bóona, náho óogwo alikwiinaankula omukáko

gwo obusíngi‡ no oómo weénka? Óobu mube nimwiiluka bwooli, mubóne kwiinaankula omukáko ogwo.

²⁵ Abali kusiingaangana omu nzaana, baba nibakola ameeyegeso aha chífu babone kweéloonza habwo okusiíngaangana. Nibakola bátyo babone kwiinaankula omukáko óogwo gutakulama. Náho íchwe nitukola tútyo, tubone kwiinaankula omukáko óogwo gulikulama obucha no obuchiile. ²⁶ Ha bwéecho ínye tíínkwiiluka nko omuuntu óogwo alikwiiluka atéena echihika, mále tíínkulwaana nko omuuntu óogwo alikuteela busa enfune.

²⁷ Náho níingwaagalaza no kuguzuundisa omubili gwaanze kweégumisiliza, kuba kaándaamala kuboólekeelela abaantu Empola Nzima, ínye nyini ntaákwiiza kubulwa omukáko.

10

Ebikaamo habwo kulamya ebisusano

¹ Beekiliza bazeenzi béetu, niinyeénda musoomboókelwe nkokwo, obuchilo besiichwe enkúlu baálugile Míísiri, bóona bakaba nibeebeembebelelwa no obwíile, mále bóona bakahiingula ahagáti ye enziba.

² Ni nko kugaamba nka nikwo bóona bakabatizibwa omu líile no omu nziba no kuba abaheémba ba Musa,

‡ **9:24 9:24 Omukáko gwo obusíngi:** Omu buteéka bwe Echiyunani ekaba eli empeéla éezo akaba ahaabwa omuuntu óogwo akaba asiínga omu kwiiluka. **10:1 10:1** Osome Okuluga 13:21-22.

10:2 10:2 Osome Okuluga 14:22-29.

³ na bóona bakalya echookulya chimo echikaluga omu igulu.

⁴ Káandi bóona bakanywa echoókunywa chimo echo omwooyo, habwo kuba bakaba nibanywa echaabeele chiluga omuli olwo luchili lwo omwooyo olwaabele lubakulaatila. Oluchili olwo akaba ali weényini Kristu.

⁵ Náho béenzi omuli abo, bakaba batamusemeleza Múungu, ha bwéecho bakáfwa, emitúumbi yáabo yaásigala esaambeelee buyaga obutazíkwa omu nsi yo obwoóma.

⁶ Mbwéenu, amagaambo áago góona ne emigani hali íichwe, kuba tutaákuba nituligila amábi, nko óokwo boónyini bakaba nibaligila amábi.

⁷ Mbwéenu, mutaákuba nimulamya ebisusano, nko óokwo abáandi omuli abo bakaba nibakola. Habwa boónyini eyaandikilwe omu Maandiko Matakatiifu eéti, “Abaantu bakeekala kulya no okunywa, na ahaleéza beemelela kunegula.”*

⁸ Káandi tutakola obusiihani, nko óokwo abáandi omuli áabo bakaba nibakola, kuhika aha chilo chimo bakasiingaalichibwa abaantu ebihuumbi makúmi ábili na bísatu (23,000).

⁹ Káandi tutaákuba nitumuleengesa Omukáma,[†] nko óokwo abáandi omuli abo bakamuleengesa, baálumwa ne enzóka, baáfwa.

¹⁰ Káandi mutaakudugulima nko óokwo abáandi

10:3 10:3 Osome Okuluga 16:35. **10:4 10:4** Osome Okuluga 17:1-7; Okubala 20:2-17. * **10:7 10:7** Abaantu áabo bakaba nibakola bátyo omu kulamya echisusano che enyána ye ezaháabu. Osome Okuluga 32:6. **10:8 10:8** Osome Okubala 25:1-9. † **10:9 10:9 Omukáma:** Eyaandikilwe omu Chiyunani, *Kristu*. **10:9 10:9** Osome Okubala 21:4-9.

omuli abo bakadugulima, baásiingalichibwa no omusiingalichi.

¹¹ Mbwéenu, amagaambo ago góona áago gak-abasaanga boónyini, gakaaandikwa gabe emigani yo kutuhana íichwe áabo tulikutúula omu bilo éebi bya ha muhélo.

¹² Mbwéenu, óogwo alikweébona kuba ayemeeliile bweémi omu kwiikiliza, ayeleebe, ataákwiiza akagwa.

¹³ Ebileengeso éebyo ebibasaangile, ni nke ebyo ebilikubasaanga abaantu buli chilo. Múungu aba omweésigwa, weényini talibaleka muleengesibwe kusaaga obuhicha bwéenyu. Náho, hamo ne ebyo bileengeso, weényini naababonesa akazeendele ko kunyoloombokamo, kuba muhiche kugima omu bileengeso.

¹⁴ Mbwéenu, enfula zaanze abeekiliza, mwiilúke kulamya ebisusano, mutaleengesa no obuche bwa akati!

¹⁵ Niingaámba neemwe abeena obwéenze, mulamule íimwe nyini habwa áago ndikugaamba.

¹⁶ Mbwéenu, obuchilo nitumusiima Múungu habwe echikóombe cho omugisa éecho tulikunywéela obuchilo bwe ehookulya cho Omukáma, ngási, ti nságama ya Kristu eéyo tulikuba nitukoba? Káandi, obuchilo nitubega omukaate no kulya, titukuba nitukoba ha mubili gwa Kristu?

¹⁷ Omukaate óogwo tulikukoba íichwe twéena ni gúmo. Ha bwéecho, íichwe áabo tuli béenzi tuli omubili gúmo.

18 Muléebe Abaiziraeli kwiingana ne entabuko yáabo yo omubili. Obuchilo nibalya éébyo biheel-izwe echitáambo ahi itaámbilo, nibakobana hamo omu kumulamya Múungu ha bwéecho chitáambo.

19 Óobu, niinyeénda kugaamba chiíha? Ebyookulya éébyo ebitaambiilwe ebisusano biina omugaso gwoóna gwóona? Nali ebisusano nabyo ne echiintu?

20 Mmahi! Niinyeénda kugaamba nka nikwo ebitáambo éébyo balikusohoza abaantu áabo abatakumumanya Múungu, tibakumusoholeza Múungu, náho nibasoholeza amazimu. Neenye tiínkweenda ímwe mukobane na abo abáandi omu kulamya amazimu!

21 Timukuhicha kunywéela echikóombe cho Omukáma ne echa amazimu. Timukweendelwa kulya ebyookulya byo Omukáma ne bya amazimu.

22 Nali, nitweénda kumukola Omukáma aábe ni ichubi? Nimuteekuza nka nikwo twiine amagala kusaaga weényini?

Áago abeekiliza balikukola gamukuze Múungu

23 Abaantu abáandi omuli ímwe nibagaámba báti, “Niinyikilizibwa kukola ebiintu byóona.” Náho ínye niingaámba nka nikwo, ti byóona éébyo biina omugaso hali íchwe. Káandi nibagaámba báti, “Ebiintu byóona bikeekilizibwa kukolwa.” Náho ínye niingaámba nka nikwo, ti biintu byóona éébyo bilikugasa okwiikiliza kwéetu kugumisibwe.

24 Omuuntu ataákumanya áago galikumuhweela weényini weénka, náho amanye áago agalikuhweela bazeenzíbe.

25 Mube nimulya enyama yoóna yóona éezo elikuguzwa omu igulizo mutéena kubuuliliza, kuba mutaagalala omu miganya yáanyu,

26 habwo kuba Amaandiko Matakatiifu niga-gaamba gáti, “Éensi hamo ne ebiintu byóona ebilimo ne byo Omukáma.”

27 Kaálaaba omuuntu óogwo atali mwiikiliza naabaangisa kulya, neemwe mukeenda kuzeenda, mulye enyama yoóna yóona ezo aláaba yaábaloongeza mutéena kubuuliliza, kuba mutaágala omu miganya yáanyu.

28 Náho kaálaaba omuuntu naabagaambila aáti, “Enyama ezo eheelizwe ebisusano,” aho mutaákulya enyama ezo, habwo omuuntu óogwo ayaábagaambila, káandi habwo obutoongani bwo omuganya.

29 Obuchilo ndikugaamba iínti, “Habwo obutoongani bwo omuganya,” tiínkugaamba habwe miganya yáanyu, náho omuganya gwo omuuntu óogwo ayaábagaambila. Náho ha bwaáchi obutoongani bwo muganya gwo oóndi, neenchwaaziika habwo obweéyagaaluzi bwaanze?

30 Obu ndikulya echookulya, mba niimusíima Múungu. Ha bwaáchi abáandi nibaanzuma ha kulya echookulya éecho naásiima Múungu?

31 Mbweenu óobu, choóna chóona éecho mulikukola, kube kuli okulya, kube kuli okunywa, nali no óobu echiintu echíindi, muchikole habwo kumulamiliza Múungu.

³² Mutalikola echikolwa choóna chóona echilikuleételela abaantu abáandi kukola echikolwa chibi, babe bali Abayahudi, Abanyamahaánga, nali omuuntu weéna weéna wo omu kelezia ya Múungu.

³³ Mube nkeenye okwo ndi. Niinyeyomeleza kunuliza abaantu bóona aha magaambo góona áago ndikukola. Tikwo kuba niinkola iíntyó, mbone omugaso nyeénka, náho niinkola iíntyó kuba abaantu béenzi babone ensaága habwo kubonesa obuchuúnguzi.

11

¹ Bityo muuntoolele íinye, nko óokwo íinye káandi ndikumutooléla Kristu.

Akazeendele ko kusaba omu kelezia

² Niimbasiingiza habwo kuba nimwiizuka buchiile ha magaambo góona áago naákozile no kweégesa, na nimweekomya ago meégeso góona áago nkeenaankula no kubeégesa.

³ Náho óobu niinyeénda musoomboókelwe nka nikwo omútwe* gwo omukwaáta weéna weéna omwiikiliza ni Kristu, omútwe gwo omukázi ni íiba, no omútwe gwa Kristu ni Múungu.

⁴ Mbwéenu, obuchilo mweekobile nke ekelezia, omukwaáta weéna weéna omwiikiliza óogwo alikusweekelela omútwe akaziingo alikusaba, nali akaziingo alikusohoza obubáasi, ogwo naamugóola Kristu, óogwo ali omútwe gwoómwe.

* **11:3 11:3 Omútwe:** Ensoonga ye echigaambo éechi niyo ku-gamba nka nikwo, *owo amagala*, káandi nka nikwo ne *entabuko*.

⁵ No omukázi omwiikiliza óogwo atakusweeka omútwe gwoómwe obuchilo alikusaba, nali obuchilo alikusohoza obubáasi, ogwo naamugóola iíba, óogwo ali omútwe gwoómwe. Nibiba bityo, habwo kuba naába nko omukázi óogwo amwiile isóke.†

⁶ Kaálaaba omukázi atakusweeka omútwe gwoómwe, na aámwe isóke lyoómwe! Náho, habwo kuba ne ensóni aha mukázi kumwa isóke, haáchili asweékelele omútwe gwoómwe.

⁷ Tekweendelwa aha mukwaáta kuswéeka omútwe, habwo kuba weényini ne ensuso ya Múungu, káandi ni ikuzo lya Múungu. Náho omukázi ni ikuzo lye eéba.

⁸ Niingaamba iínty habwo kuba Múungu tala-muhaangile omukwaáta ogwo Adamu kuluga aha mukázi ogwo Eva, náho akamuhaanga omukázi kuluga aha mukwaáta.

⁹ Káandi Múungu talamuhaangile omukwaáta habwo omukázi, náho akamuhaanga omukázi habwo omukwaáta.

¹⁰ Ha bwéecho, káandi habwa maléeka,‡ omukázi naayeéndelwa kuswéeka omútwe gwoómwe, eébe eméeneko yo kwoóleka nka nikwo ali ahaansi yo obutégeki bwe eéba.§

¹¹ Náho aha kukwaátana no Omukáma, omukázi naatégeza omukwaáta, náwe omukwaáta naatégeza omukázi,

† **11:5 11:5 Amwiile isóke:** Obuchilo obwo ekaba eli ensóni aha mukázi kumwa oluhála. ‡ **11:10 11:10 Maléeka:** Habwo obusoomboozi bwooli osome *Obusoomboozi habwa Amagaambo Agagumile.* § **11:10 11:10 Kwoóleka nka nikwo ali ahaansi yo obutégeki bwe eéba:** Obusasaanuzi obúundi yaakaáhicha kuba nka nikwo, *kwoóleka amagala goómwe.*

¹² habwo kuba nko óokwo omukázi wo okubaanza akahaangwa kuluga aha mukwaáta, bityo nyini omukwaáta azaalwa no omukázi. Náho ebiintu byóona nibiluga hali Múungu.

¹³ Óobu mulamule íimwe nyini, ngási ni kuzima omukázi kusaba Múungu ayesweekile omútwe?

¹⁴ No obuhaángwa bwoónyini nibutweegesa nka nikwo ne ensóni aha mukwaáta kuba ni isóke lila!

¹⁵ Náho aha mukázi kuba ni isóke lila niku-mukola ahaábwe ikuzo,* habwo kuba aheelwe isóke lila kuba libe nko omwéenda gwo kuswéeka omútwe.

¹⁶ Náho kaálaaba omuuntu naayeénda kuzo-gootana habwa amagaambo ago, na amanye nka nikwo íichwe titwína obuteéka obúundi, nali omu makelezia ga Múungu tihaliho obuteéka obúundi.

Abakorinto tibakulya ebyookulya byo Omukáma óokwo elikweendelwa

¹⁷ Habwa áago ndikweenda kubalagila óobu, tíinkubasiíngiza, habwo kuba obuchilo mukobile timukukola ageene omugaso, náho nimukola agatéena mugaso.

¹⁸ Nhuliize nka nikwo, obuchilo mukobile nke ekelezia, heena okutána omuli íimwe. Neenye niinyikiliza okubalilila nka nikwo nikwo bili.

¹⁹ Okweétola ni lwaampaka kubeho omuli íimwe, kuba áabo aba mazima bamanyíke.

²⁰ Náho óobu, obuchilo mukobile, timukulya ehookulya cho Omukáma.

11:12 11:12 Osome Okubaanza 2:21-23. * **11:15 11:15** *Kuba ni isóke lila nikumukola ahaábwe ikuzo:* Obuchilo obwo bukaba buli obuteéka aha bakázi kutúunga isóke.

21 Niingaámba iinti habwo kuba kamulikulya, buli oómo naálya no kumala echookulya choómwe atéena kukoba hamo na abáandi. Mbweenu, abáandi nibeekala ne enzala tibakuhaaga, abáandi nibalya no kunywa bwooli kuhika nibatamiila.

22 Óobu, timwiina éenzu áaho mwaakuhicha kulya no kunywéela omwo? Ha bwaáchi nimugaya ekelezia ya Múungu no kubagoola abo abatéena chiintu? Mbagaambile chiiha? Mbasiingize? Mmahi! Tiinkubasiingiza habwa amaagambo ago.

Kulya echookulya cho Omukáma óokwo elikweendelwa

23 Ameégeso áago neenaánkwiile kuluga aha Mukáma Yeézu, nigo áago nkábaha íimwe nka nikwo, omu itúumbi elyo obu akakoonga koongwa, akatwaala omukaate,

24 yaámusiima Múungu, yaágumenyula, yaágaamba aáti, “Óogu nigwo omubili gwaanze oguli ha bwéenyu. Mube nimukola mútyo, aha kunyizuka íinye!”

25 Bityo nyini, obuchilo baámazile kulya ebyookulya, yeemucha echikóombe che evíini,[†] yaágaamba aáti, “Evíini ezi omu chikóombe neeyemeelelela endagano[‡] eénsha ya Múungu neemwe, kulabila enságama yaanze. Buli buchilo mulikunywéela echikóombe echi, mube nimukola mútyo, habwo kunyizuka íinye!”

[†] 11:25 11:25 **Evíini:** Habwo obusoomboozi bwooli osome Obusoomboozi habwa Amagaambo Agagumile. [‡] 11:25 11:25

Endagano: Habwo obusoomboozi bwooli osome Obusoomboozi habwa Amagaambo Agagumile.

26 Mbweenu, obuchilo nimulya omukaate ogwo no kunywéela echikóombe echo, nimuba nimulaangana okufwa kwo Omukáma kuhicha obuchilo alaasuba.

27 Omuuntu weéna wéena óogwo alikulya omukaate ogwo nali kunywéela echikóombe echo óokwo etakweendelwa, naába akozile ebiheno, habwo kuba yaágaya omubili ne enságama yo Omukáma.

28 Mbweenu, buli muuntu ayekaguze weényini, niho aálye omukaate no kunywéela echikóombe.

29 Niingaamba íintyo, habwo kuba omuuntu óogwo alikulya omukaate no kunywéela echikóombe aténa kusoombokelwa nka nikwo ayina obúmo no omubili gwo Omukáma, ogwo naába naayetáasha weényini omu muchwaaziiko gwa Múungu.

30 Ezo niyo ensoonga nka nikwo omuli íimwe heena abaleengaheele na abalwéele béenzi, mále abáandi baáfwiile.

31 Kátwaakubeele nitweekaguza íichwe nyini, Múungu tiyaákutuchwaaziikile.

32 Náho óobu, Omukáma kaálaatulamulila no kutuchwaáziika habwe ebikolwa byéetu bíbi, naatuhana, kuba ataliiza kutuchwaáziika obuchilo naabachwaaziika abaantu áabo abatakumweésiga Kristu.

33 Mbweenu, beekiliza bazeenzi baanze, obuchilo nimukoba kulya echookulya cho Omukáma, mweényegeze.

34 Nko omuuntu ayina enzala, aábe naálya omúka yoómwe, kuba okubugana kwéenyu ku-

takubakola kuchwaáziikwa. Amagaambo agáandi áago agasigala, ndaágata kuzima kaandiíza.

12

Engabilano zo Omwooyo Mutakatífu

¹ Óobu, abeekiliza bazeenzi béetu, niimba-gaambila habwi ibúuzo éelyo mubuulize habwa amagaambo go Omwooyo Mutakatífu. Ni-inyeénda mugasoomboókelwe kuzima.

² Nimusoomboókelwa nkokwo obuchilo mukaba mutakumumanya Múungu, mukabéehwa no kwoólekeelezwa kulamya ebisusano, nóobu ebisusano éebyo tibikuhicha kusoomboola.

³ Bityo, niimbamanyisa nka nikwo omuuntu weéna wéena óogwo alikweébeembebelelwa no Omwooyo gwa Múungu tiyaákuhicha kugaamba kuba, “Yeézu achéenwe.” Káandi omuuntu weéna wéena tiyaákuhicha kugaamba kuba, “Yeézu no Omukáma,” kaálaaba atakweebeembebelelwa no Omwooyo Mutakatífu.

⁴ Ziliho engabilano ze engaanda bunaanka bunaanka, náho Omwooyo óogwo alikuheéleza engabilano ezo no ogwo nyini.

⁵ Káandi nitumugomookela Omukáma aha kazeendele bunaanka, náho Omukáma óogwo tulikumugomookela no ogwo nyini.

⁶ Káandi nitukola emilimo za buli lugaanda, náho Múungu óogwo alikutubonesa twéena kukola emilimo ezo no ogwo nyini.

⁷ Múungu naamuha buli muuntu engabilano éezo elikweéleka Omwooyo guliho.

⁸ Omwooyo nigumuha omuuntu oómo ku-gaamba amagaambo ge engeso, oóndi Omwooyo

ogwo nyini nigumuha kugaamba amagaambo go obumanyi.

⁹ Omwooyo ogwo nyini nigumuha oóndi engabilano yo kuba no okwiikiliza kuháango, oóndi engabilano yo kuchiza,

¹⁰ oóndi engabilano yo kukola amahano, oóndi engabilano yo kusohoza obubáasi. Omwooyo ogwo nyini nigumuha oóndi engabilano yo kusoombokelwa kazilaaba empola zilugile aha myooyo mibi nali aha Mwooyo Mutakatiifu, oóndi engabilano yo kugaamba endími eziíndi, oóndi engabilano yo kusasaanula endími ezo.

¹¹ Emilimo yóona ezo naazikola Omwooyo ogwo nyini, káandi naamuha buli muuntu nko óokwo alikweendaho weényini Omwooyo.

Omubili gúmo, enzíngo nyíenzi

¹² Omubili gwo omuuntu gwiina enzíngo nyíenzi, náho enzíngo ezo zóona no omubili gúmo. Nikwo bili aha mubili gwa Kristu.

¹³ Niingaámba iíntyó, habwo kuba íchwe twéena, tube Abayahudi nali tube Abanyamahaánga, tube abahálila nali tube abeéyagaalwiile, tukabatizibwa aha Mwooyo gúmo no kuhaabwa Omwooyo ogwo gúmo, tubone kuba omubili gúmo.

¹⁴ Mbwéenu, omubili tigwíina oluziingo lúmo lwoónka, náho gwiina enzíngo nyíenzi.

¹⁵ Okugulu kukaáhicha kugaamba, “Ínye tíndi engalo, na bityo ínye tíndi wa aha mubili.” Náho kugaamba kutyo tichikukukola okugulu kutaba oluziingo lwo omubili.

¹⁶ No okutwi kakulaagaamba kúti, “Ínye tíndi líiso, bityo ínye ti chinogoka cho omubili,” tik-waákubeele echinogóka cho omubili habwe en-soonga ezo mazima?

¹⁷ Kágwaakubeele omubili gwóona guli elíiso, omuuntu yaakaáhikize aáta kuhulila? Nali omubili gwóona gwaakubele okutwi, omuuntu yaakaáhikize aáta kunuúncha?

¹⁸ Náho óobu, Múungu aloongize buli luziingo aha mubili nko óokwo yaáyeenzile weényini.

¹⁹ Omubili tigwaákubeele omubili, kagwaakubele no oluziingo lúmo lwoónka.

²⁰ Habwe echo heena enzíingo nyíinzi, náho omubili nigwo óogwo nyini gúmo.

²¹ Elíiso tilyaakuhicha kugugaambila omukóno líti, “Íiwe tínkukwéenda.” No omútwe tig-waakuhicha kugagaambila amagulu gúti, “Íimwe tínkubéenda.”

²² Obusáago bwa ago, enzíingo zo omubili éezo zilikubonwa nka nikwo, ne ezileengaheele, nizo zilikweendwa bwooli.

²³ Káandi enzíingo éezo zilikubonwa nka nikwo, tizikwiile kuhaabwa isima, nizo tulikuzikuza bwooli. Enzíingo zo omubili gwéetu éezo zilikubonwa nka nikwo, nizileéta ensóni, nizo tulikukwáata bwooli,

²⁴ náho enzíingo éezo zitakuléeta ensóni, tizikweendwa kukwáatwa nke ezíindi. Múungu weényini aloongize kuzima omubili. Enzíingo éezo zitakuháabwa isima bwooli, azikozile ziháábwe isima,

²⁵ kuba omubili gutaákutáana, náho enzíingo zóona zihweélane.

²⁶ Nko oluziingo lúmo lwo omubili kalulaahutáala, zóona nízisáasa hamo nálwo. Káandi oluziingo lúmo kalulaasiíngizwa, zóona zinulilwa hamo nálwo.

²⁷ Mbweenu, ímwe mweena no omubili gwa Kristu, na buli oómo wáanyu no oluziingo aha mubili ogwo.

²⁸ Múungu atiilemo omu kelezia olwo kutaándika entumwa, olwa kábili ababási, olwa kásatu abeégesa. Káandi atiilemo áabo balikukola amahano, áabo beena engabilano yo kuchiza abalwéele, áabo beena engabilano yo kubazuna abáandi, áabo beena engabilano yo kweébeembelela, na áabo beena engabilano yo kugaamba endími ezíindi.

²⁹ Óobu, abaantu bóona ne entumwa? Abaantu bóona na ababási? Abaantu bóona na abeégesa? Abaantu bóona nibakola amahano?

³⁰ Ngási, abaantu bóona beena engabilano yo kuchiza abalwéele? Abaantu bóona nibagaamba endími ezíindi? Abaantu bóona beena engabilano yo kusasaanula endími ezo?

Engoonzi

³¹ Mbweenu, muligile kubonesa engabilano enkúlu. Neenye niinyeénda kuboóleka akazeendele akali kaluunzi bwooli kusaágiliza.

13

¹ Kinaakugaambile aha ndími za abaantu ne ndími za bamaléeka, náho kiindaaba ntéena engoonzi, naakáaba nki ibaambala elilikwoomba, nali nke eyoombo ye enkeengele éezo elikutéelwa.

² Káandi kinaakuba niinsohoza obubáasi no kusoombookelwa entaahililo yóona no kuba no obumanyi bwóona, na kinaakuba no okwiikiliza kuháango kwo kuhicha kufulula amabaanga, náho kaándaaba ntéena engoonzi, ínye ti chiintu.

³ Káandi kiindaaha abahabi ebiintu byaanze byóona, no okusohoza omubili gwaanze gubone kwoochibwa omu mulilo,* náho kiindaaba ntéena engoonzi, tiínkugaswa chiintu choóna chóona.

⁴ Omuuntu óogwo ayina engoonzi ayina okweégumisiliza, no omweésigwa, tayina ichubi, tayina myeésiingizo, káandi tayina ihagi.

⁵ Engoonzi nizimukola omuuntu aábe naabaha isima abáandi, tizikumukola kuteékuza amagaambo goómwe goónka, nali kutamwa bwaangu, nali kubíika echiníga omu muganya.

⁶ Engoonzi nizimukola omuuntu atakunulilwa obuzilwa, náho kunulilwa amazima.

⁷ Engoonzi nizimukola aábe naayegumisiliza omuli góona, aábe ayina okwiikiliza akáanya kóona, aábe ayina obweésige akáanya kóona, káandi aábe naayemela omuli byóona.

⁸ Kusohoza obubáasi, kugaamba endími eziíndi, no kuba no obumanyi, engabilano ezo zóona ziina omuhélo. Náho engoonzi tiziina omuhélo!

⁹ Nitumanya amagaambo mache kwoónka, káandi kusohoza obubáasi hali íchwe, tibuhikile.

¹⁰ Náho obuchilo obugololokile nibwiiza, áago agatahikiiliziibwe galaáhwa.

* **13:3 13:3 Gubone kwoochibwa omu mulilo:** Eyaandikilwe omu Chiyunani, kuba nnyesiingizeho.

¹¹ Obuchilo nkaba nchili omwaana, nkaba ni-
ingaamba age cháana no kuteékuza age cháana.
Náho óobu, age cháana naágaleka, habwo kuba
ndi mukúlu.

¹² Omu kazeendele óokwo tulikuleeba
óobu, ni nko kubona omu ilole, náho
ahaleéza tulaábonana butúnu. Óobu
niinsoomboókelwa kache kwoónka, náho
ahaleéza ndaasoombookelwa butúnu nko óokwo
Múungu alikuunsoombookelwa íinye.

¹³ Mbwéenu óobu, ebiintu éebi bísatu nibilama,
okwiikiliza, obweésige ne engoonzi, mále omuli
éebi, echili chiháango ne engoonzi.

14

Kusohoza obubáasi no kugaamba endími ezíndi

¹ Mweéyomeleze kuba ne engoonzi, mále
muligile kubonesa engabilano zo Omwooyo
Mutakatíifu, muno engabilano yo kusohoza
obubáasi.

² Omuuntu óogwo alikugaamba olulími olúundi,
takugaamba na abaantu, náho naagaamba na
Múungu, habwo kuba áago alikugaamba táliho
óogwo alikugasoombookelwa. Weényini naába
naagaamba amagaambo aha magala go Om-
wooyo.*

³ Náho óogwo alikusohoza obubáasi, naa-
gaamba na abaantu amagaambo go kubagumya

* **14:2 14:2 Weényini naába naagaamba amagaambo aha
magala go Omwooyo:** Obusasaanuzi obúundi yaakaáhicha kuba
nka nikwo, Weényini naába naagaamba amagaambo go omubiimba
omu muganya gwoómwe.

aha kwiikiliza, go kubatiimbya omuganya na go kubahuumuza.

⁴ Óogwo alikugaamba olulími olúundi, naayegumya weényini omu kwiikiliza, náho óogwo alikusohoza obubáasi naabagumya abeekiliza bazeenzíbe.

⁵ Ínye niinyeénda ímwe mwéena mube nimugaamba endími zóona, náho niinyeénda bwooli mube nimusohoza obubáasi. Niingaamba íintyo, habwo kuba kusohoza obubáasi nikugasa abeekiliza bwooli kuchila kugaamba endími eziíndi, kaálaaba ataliho óogwo alikuzisasaanula ezo ndími. Bityo, óogwo alikugaamba endími eziíndi azisasaánule abone kuhweela abeekiliza bazeenzíbe babone kugumisibwa omu kwiikiliza kwáabo.

⁶ Mbwéenu, abeekiliza bazeenzi baanze, kaándeéza owéenyu no kugaamba endími eziíndi, niimbagasa chi? Timukugaswa choóna chóona. Náho kiindaabagaambila áago Múungu ansuululiile, nali kiindaabáha obumanyi, kiindaasohoza obubáasi nali kiíndaayegesa, áaho nimugaswa.

⁷ Nikwo bili no óobu aha biintu ebitali eбилame, eébe emiléela, eébe emizeeze, obuchilo nibisohoza iláka. Kábilaaba nibisohoza iláka obutazila ngeso, omuuntu naahicha aáta kusoombookelwa oluzina?

⁸ Káandi, kachilaaba echikuli chitaásoombooka kuzima emanyiso yaácho omu baantu, noóha óogwo aleloonza habwe endwaana yi ichúmu?

⁹ Nikwo bili na hali ímwe. Kamulaaba nimugaamba olulími óolwo olutasoombookile omu baantu, noóha óogwo ayaakuhicha kusoom-

bookelwa éecho mulikugaamba? Aho áago mulikugaamba nigaba nigatwaálwa no omuyaga.

¹⁰ Omu nsi heena endími ze engaanda nyíinzi, náho tihaliho no óobu olulími lúmo óolwo lutéena ensoonga zaálwo.

¹¹ Óobu, kiíndaaba ntakusoombookelwa ensoonga yo olulími óolwo omuuntu alikugaamba, niímba ndi nko omuzenyi hali weényini, náwe naába ali nko omuzenyi hali ínye.

¹² Nikwo bili na hali ímwe. Óobu, habwo kuba nimweénda bwooli kuba ne engabilano zo Omwooyo Mutakatíifu, mukole echífu bwooli kuba ne engabilano éezo zilikugasa abeekiliza bazeenzi beenyu bagumisibwe omu kwiikiliza.

¹³ Ha bwéecho, omuuntu óogwo alikugaamba olulími olúundi, amusabe Múungu kuba amuhwéele kusasaanula éecho alikugaamba.

¹⁴ Niingaámba iínty, habwo kuba kiíndaasába aha lulími olúundi, omwooyo gwaanze nigwo gulikusaba, náho obwéenze bwaanze tibukugaswa choóna chóona.

¹⁵ Óobu niinyeendelwa kukola chiíha? Ndaasaba aha mwooyo aha ndími ezíindi, káandi ndaasaba aha bwéenze, ndaazina aha mwooyo aha ndími ezíindi, káandi ndaazina aha bwéenze.

¹⁶ Koólaamusíngiza Múungu aha mwooyo kwoónka, omuuntu óogwo etéena engabilano ezo yo kusoombookelwa endími ezíindi, naahicha aáta kusiima omu kusaba kwaawe, aáti, “Amina”? Atakusoombookelwa áago olikugaamba!

¹⁷ Na mazima nka nikwo okusiima kwaawe ahali Múungu kwaakaáhicha kuba kuzima, náho

okusiima kwaawe tikukumugasa ogwo muuntu kuguma omu kwiikiliza.

¹⁸ Niimusíima Múungu habwo kuba niingaámba aha ndími ezíindi kuchila ímwe mwéena,

¹⁹ náho omu kelezia niinyeénda bwooli kugaamba aha bwéenze amagaambo ataanu áago agalikusoombooka kuba mbeégese abáandi. Echo nicho chizima bwooli kuchila kugaamba amagaambo ebihuumbi ikúmi omu ndími ezíindi.

²⁰ Abeekiliza bazeenzi baanze, mutatéekuza nka abáana, náho mube nimuteekuza nka abaantu bakúlu. Náho habwo obuzilwa, mube nka abeena akalyo.

²¹ Omu Maandiko Matakatíifu eyaandikilwe eéti,

“Omukáma naagaámba nka nikwo,

‘Niingaámba na abaantu aba kulabila abazenyi ba hala,

áabo balikugaamba endími ezíindi,

nóobu bityo tibaliinhuliliza.”

²² Habwe echo kugaamba endími ezíindi no oluméenke lwa amagala ga Múungu aha baantu abatali abeekiliza, tilwo oluméenke aha beekiliza. Náho obubáasi nibusohozwa habwa abeekiliza, ti habwa abaantu abatali abeekiliza.

²³ Mbweenu, kábilaaba abeekiliza bakobile kusaba, mále bóona babaánze kugaamba endími ezíindi, mále bakataahamo abaantu áabo abatéena engabilano yo kusoombokelwa endími ezíindi, no óobu abatali abeekiliza, tibakugaamba mwiina obusazi?

24 Náho bóona kábalaaba nibasohoza obubáasi, mále ataahemo omuuntu óogwo etéena engabilano yo kusoombokelwa endími eziíndi, nali óogwo atali mwiikiliza, áago alikuhulila kuluga hali bóona nigamukola kusoombokelwa obuzilwa bwoómwe. Káandi áago alikuhulila nigamuchwaaziika.

25 Áago ageéselekile omu muganya gwoómwe naagasoombokelwa, niho alaateela ebizwi no kwiinamisa obuso kuhika ahaansi kumulámya Múungu, naagaamba aáti, “Amazima Múungu ali omuli íimwe!”

Akazeendele ka abeekiliza kusaba

26 Mbweenu, beekiliza bazeenzi baanze, tugaámbe chiíha? Obuchilo mukobile kusaba, oómo azone oluzina, oóndi ayegese, oóndi agaámbe áago Múungu amusuúlulwiile, oóndi agaámbe endími eziíndi, no oóndi asasaánule. Amagaambo ago góona gakolwe kugumisa abeekiliza.

27 Kábalaaba baliho áabo balikugaamba endími eziíndi, багаámbe bábili nali básatu boónka, batakusaaga aho, багаámbe oómo oómo, káandi abeho omuuntu wo kusasaanula áago balikugaamba.

28 Kaálaaba ataliho omuuntu wo kusasaanula, óogwo alikugaamba endími eziíndi aleke kugaamba omu kelezia, náho agaámbe na Múungu omu omwooyo gwoómwe.

29 Nábo áabo abalikusohoza obubáasi, багаámbe bábili nali básatu, na abáandi bagaleéenge amagaambo gáabo.

30 Náho kaálaaba oóndi omuli abo abalikhuliiliza asuúlulilwe echigaambo kuluga

hali Múungu, owo kubaanza óogwo akaba naayolekeelela ayésise.

³¹ Ha bwéecho, buli oómo naabonesa omwáanya gwo kwoólekeelela, kuba abaantu bóona beegéswe no kutiimbibwa omuganya.

³² Engabilano yo omwooyo gwo kusohoza obubáasi, neekoondoókela ababáasi,

³³ habwo kuba Múungu wéetu ti wa kabulungano, náho no wo obuhóolo.

Nko óokwo bili omu makelezia góona ga abaantu ba Múungu,

³⁴ obuchilo mukobile omu kelezia, abakázi beesize, habwo kuba tibakwiikilizibwa kugaamba. Náho nibeendelwa babe abakoóndooki nko óokwo ebilagilo bya Musa bilikugaamba.

³⁵ Kábalaaba nibeénda kusoombookelwa echigaambo bunaanka, babe nibababuúza beebabo omúka, habwo kuba ne ensóni omukázi kugaamba omu kelezia.

³⁶ Ngási, echigaambo cha Múungu chilugile ahali íimwe? Nali chiizile ahali íimwe mweénka?

³⁷ Kaálaaba omuuntu naayebona nka nikwo ayina engabilano yo kusohoza obubáasi, nali nka nikwo ayina engabilano eéndi yo Omwooyo Mutakatíifu, amanye nka nikwo, áago ndikubaándikila, ne echilagilo kuluga aha Mukáma.

³⁸ Náho omuuntu óogwo alikugaya ago, náwe aábe naagáywa.

³⁹ Bityo, abeekiliza bazeenzi baanze, mweéyomeleze kubonesa kusohoza obubáasi, káandi mutaákuba nimumwaangila omuuntu kugaamba endími ezíindi.

40 Náho amagaambo góona gakolwe kuzima, káandi aha ngeso.

15

Okuzooka kwa Kristu

¹ Mbweenu, beekiliza bazeenzi baanze, ni-imbeezukiza Empola Nzima éezo nkoolekeeleda hali ímwe, neemwe mwaázinaankula. Ezo niyo elikubakola kweémeeleda bweémi.

² Kamulaaba nimukwáata amagaambo áago nkoolekeeleda hali ímwe, aho nimubonesa obuchuúnguzi. Ni lwaampaka muzeendelele kugeékiliza. Kábilaaba nimugaleka, okwiikiliza kwéenyu nikuba kutéena mugaso.

³ Nkabeegesa ameégeso ge ensoonga áago ínye nyini neenaánkwiile, nka nikwo Kristu akafwa habwe ebiheno byéetu, nko óokwo eyaandikilwe omu Maandiko Matakatiifu.

⁴ Káandi kuba akaziikwa, na nka nikwo akazooka echilo cha kásatu, nko óokwo eyaandikilwe omu Maandiko Matakatiifu.

⁵ Káandi akeeyoleka hali Kefa, mále yeéyoleka aha ntumwa zoómwe ikúmi na bábili.

⁶ Ahaakulaatiile akeeyoleka aha beekiliza áabo basaagile magana ataanu hamo. Béenzi omuli abo no óobu bachaali bali mwooyo, náho abáandi baáfwiile.

⁷ Niho yeéyoleka hali Yakobo, ahaakulaatiile yeéyoleka aha ntumwa zóona.

⁸ Na aha muhélo gwa abaantu bóona, yeéyoleka hali ínye káandi, ínye óogwo ndi nko omuuntu óogwo ayaázaalwa aha buchilo obutali bwoómwe.

⁹ Kuba entumwa abáandi bóona na abe ensoonga kuchila íinye, tiínkugaswa kwéetwa entumwa habwo kuba nkaagalaza ekelezia ya Múungu.

¹⁰ Náho embabazi ya Múungu niyo enkozile íinye kuba entumwa. Ne embabazi yoómwe hali íinye telabeele busa, habwo kuba kulabila embabazi ezo nkozile emilimo kusaaga entumwa zóona. Tiinkozile ago aha magala gaanze íinye nyini, náho Múungu aha mbabazi zoómwe niwe akakola emilimo hamo neenye.

¹¹ Bityo, mbwéenu, íimbe íinye, nali babe bali entumwa ezíindi ezo, nitwoolekeelela empola ezo nyini, mále niyo éezo mwiikiliize.

Kuzooka kwa abáfwiile

¹² Óobu, habwo kuba neeyolekelelwa nka nikwo Kristu akazooka kuluga omu bafwiile, byaaba bita abáandi omuli íimwe nibagaámba nka nikwo abáfwiile tibalizoolwa?

¹³ Náho kábilaaba abáfwiile tibalizoolwa, mbwéenu, Kristu náwe talazookile.

¹⁴ Na kaálaaba Kristu talazookile, kwoólekeelela kwéetu kuláaba ni busa, no okwiikiliza kwéenyu kuláaba busa.

¹⁵ Káandi íichwe twaakabweenwe kuba baalubona be ebisuba habwe empola ya Múungu, habwo kuba nitusiínza kuba Múungu akamuzoola Kristu kuluga omu bafwiile. Náho kábilaaba abáfwiile batakuzoolwa, mbwéenu, Múungu talamuzweele.

¹⁶ Niingaámba iíntyó, habwo kuba kábalaaba abáfwiile batakuzoolwa, náwe Kristu talazookile.

17 Na kaálaaba Kristu atalazookile, okwiikiliza kwéenyu nikuba kutéena mugaso, náho nimuba mutakachuungwiilwe kuluga omu biheno byáanyu.

18 Obusáago bwa ago, bóona abáfwiile ni-bamwiikiliza Kristu, baáhabile bwooli.

19 Kibulaaba obweésige bwéetu hali Kristu no bwo kubonesa obulami bwo éensi ezi kwoónka, aho niho nituba abaantu be entiimba kusaaga abaantu bóona.

20 Náho óobu, amazima ni biti, Kristu akazooka kuluga omu bafwiile, na weényini niwe owo kubaanza kuzooka ahali áabo abáfwiile.

21 Nko óokwo olufu lukaleetwa no omuuntu oómo omu nsi, bityo nyini nakwo okuzooka kwa abáfwiile kukaleetwa no omuuntu oómo.

22 Na nko óokwo abaantu bóona balikufwa habwo kukwaátana kwáabo na Adamu, bityo nyini abaantu bóona balyaázoolwa habwo kukwaátana kwáabo na Kristu.

23 Náho buli muuntu alaazoolwa aha buchilo bwoómwe, Kristu niwe owo kubaanza kuzooka, na ahaleéza balyaázoolwa abaantu boómwe, obuchilo óobwo aliiza.

24 Aho niho gulikwiiza omuhélo gwa byóona, áaho Kristu alaamuhikiiliza Isíichwe Múungu obukáma, kalaamala kusiingaalicha abatégeki bóona, bóona abeene obutwáale, na abeena obwanaángwa bwoóna bwóona.

25 Niingaamba iíntyó, habwo kuba Kristu ni lwaampaka ategeke kuhicha abasíinge ababisa boómwe bóona no kubategeka.*

* 15:25 15:25 **Kubategeka:** Eyaandikilwe omu Chiyunani, *kubata aheéfo ya amagulu goómwe*. Habwa amagaambo ago, osome Enzina 110:1.

26 Omubisa wa aha muheleeluko kusiingaalichwa no olufu.

27 Amaandiko Matakatifu nigagaamba gáti, “Múungu akózile ebiintu byóona bitegekwe na weényini.” Amagaambo ago “ebiintu byóona,” tigéena ensoonga nka nikwo Múungu náwe ategekwe no ogwo, habwo kuba Múungu niwe akózile ebiintu byóona bitegekwe na Kristu.

28 No obuchilo ebiintu byóona nibitégekwa no Omutábani, niho náwe Omutábani alyéeta ahaansi yo obutégeki bwa Múungu, óogwo akózile ebiintu byóona bitegekwe no Omutábani, kuba Múungu áabe omutégeki wa byóona.

29 Óobu, abaantu áabo balikubatizibwa habwa abáfwiile nibategeza kubonesa chiintu chi? Kábalaaba abáfwiile tibakuzoolwa no óobu chilo chimo, ha bwaáchi abaantu nibabatizwa habwa abáfwiile?

30 Neechwe, ha bwaáchi nitweeta omu ntaambala buli káanya?

31 Abeekiliza bazeenzi baanze, buchiile ínye ndi omu ntaambala yo kufwa. Na aga na mazima, nko óokwo na mazima nka nikwo niinyesiingiza ha bwéenyu habwo kuba mukwaateéne na Kristu Yeezu Omukáma wéetu.

32 Kábilaaba tiheena okuzooka, nkabonesa mugaso chi kulwaana na abo, bo omu muzihwa gwa Efeso, áabo abali nke enyameéswa eziluluhile? Kábalaaba abáfwiile tibakuzoolwa, mbwéenu,

“Tube nitulya no okunywa, habwo kuba nyeéncha nitufwa.”

³³ Mutaákubeehwa na abaantu áabo baliku-gaamba bátyo, habwe ensoonga, “Abanywáani babi, basíisa entúungwa nzima.”

³⁴ Mubaánze kukoza obwéenze káandi nko óokwo mulikweendelwa, no kuleka kukola ebi-heno, habwe ensoonga abáandi omuli íimwe tibakumumanya Múungu. Niingaámba ago, kuba mbagoole.

Óokwo omubili gulaaba echilo cho okuzooka

³⁵ Omuuntu yaakaáhicha kubúuza aáti, “Abáfwiile balaázoolwa báta? Na baláaba ne emibili ya akazeendele chi?”

³⁶ Áago na amabúuzo go obusilu! Koólikubiba embibo, tiyaákuhicha kumela etakataándikile kufwa.

³⁷ Embibo éezo olikubiba, eébe engano nali embibo eéndi, tekususana no omumelo gwaáyo.

³⁸ Múungu naaziha embibo omubili nko óokwo alikweenda, buli mbibo naaziha omubili gwaáyo.

³⁹ Ebihaángwa byóona biina emibili, náho emi-bili éezo tekususana. Emibili ya abaantu ne ya akazeendele kámo, ye enyameéswa ne ya akazeendele akáandi, eye enyonyi ne ya akazeen-dele akáandi, ne eye eénfwi ne ya akazeendele akáandi.

⁴⁰ Káandi eliho emibili yo omu igulu ne emibili yo omu nsi. Okweébuga kwe emibili yo omu igulu kuchileéne, no okweébuga kwe emibili yo omu nsi kuchileéne.

⁴¹ Obwaaki bwi izóoba ni búundi, obwaaki bwo okwéezi ni búundi no obwaaki bwe enyenyéezi ni búundi. Kuba buli nyenyéezi eyina akaakile kaáyo.

⁴² Bityo nikwo biliba, obuchilo óobwo abáfwiile balyaázooka. Nke embibo, omubili óogwo guziikwa gwiina entabuko yo kusiisikala, náho óogwo ogulikuzoolwa no ogutasiísikala.

⁴³ Omubili guziikwa aha nsoni, náho guzóolwa ahi ikuzo. Omubili guziikwa gwiina obulemwa, náho omubili oguzoolwa, gwiina amagala.

⁴⁴ Oguziikwa no omubili gwe entabuko, náho oguzoolwa no omubili omusha óogwo tulaahaabwa no Omwooyo Mutakatíifu. Guliho omubili gwe entabuko, bityo guliho no óobu omubili omusha óogwo Omwooyo Mutakatíifu alaatuha.

⁴⁵ Omu Maandiko Matakátíifu eyaandikilwe eéti, “Omuuntu owo kubaanza, Adamu, akahaangwa yaaba omuuntu omulame,” náho Adamu wa aha muheleeluko, Kristu, yaaba Omwooyo óogwo alikubaha abaantu obulami.

⁴⁶ Náho omubili óogwo ogulikweebeembela no ogwo ogwe entabuko, ahaleéza nigwiíza omubili omusha óogwo tulaahaabwa no Omwooyo Mutakatíifu.

⁴⁷ Omuuntu owo kubaanza, Adamu, akaahaangwa ahi itaka, akaba ali owo omu nsi. Omuuntu wa kábili, Kristu, no omuuntu wo omu igulu.

⁴⁸ Bityo, abaantu bóona bo omu nsi beena emibili ye éensi nko óokwo guli omubili gwa Adamu. Na abaantu bóona bo omu igulu baláaba no omubili gwo omu igulu nko omubili gwa Kristu.

⁴⁹ Nko óokwo tulikususana na Adamu, óogwo akahaangwa ahi itaka, bityo nyini tulyaásusana

na Kristu, omuuntu owo omu igulu.

⁵⁰ Abeekiliza bazeenzi baanze, éecho ndiku-gaamba ni nka nikwo, omubili gwe enyama ne enságama tigwaakuhicha kuza omu bukáma bwa Múungu, ne éecho chilikusiisikala tichaakuhicha kubamo ahaantu aho ahatéena cho kusiisikala.

⁵¹ Muhuliilíze, niimbasoomboolela olufubo nka nikwo, íchwe titukufwa chwéena, náho chwéena tulyaáhiinduka.

⁵² Echo chilaabaho aha kaziingo kámo, nko mwáanya gwo kuhuumbiliza no kuhuumbulula, obuchilo áaho echikuli cho omuhélo chilyaáyoomba. Obuchilo obwo abáfwiile balyaázoolwa ne emibili éezo etakusiisikala káandi, neechwe áabo tuchili mwooyo, tulyaáhiinduka káandi.

⁵³ Chilyáaba chítyo, habwo kuba omubili ogu óogwo gulikusiisikala nigweendelwa guhiindulwe gube omubili óogwo gutakusiisikala, omubili ogu óogwo gulikufwa guhiindulwe kuba omubili óogwo gutakufwa.

⁵⁴ Mbweenu, omubili ogu óogwo gulikusiisikala no kufwa, obuchilo gulihhiindulwa kuba omubili óogwo gutakusiisikala no okufwa. Aho niho chilaaba chaáhikiilizwa echigaambo éecho chikaandikwa omu Maandiko Matakatiifu éecho chilikugaamba chíti,

“Múungu yaásiinga olufu, lwaásíingwa bwooli!”

⁵⁵ “Olufu, obusiingi bwaawe buli nkáhi?

Buli nkáhi obuhicha bwaawe bwo kuléeta obusúungu?”

⁵⁶ Obuhicha obwo bwo olufu nibuleetelelwa ne ebiheno éebyo tulikukola. No obuhicha bwe ebiheno, ne ebilangilo.

⁵⁷ Náho tumusiime Múungu! Óogwo alikutuha obusíngi ha biheno, na aha lufu, kulabila omuháanda gwo Omukáma wéetu Yeézu Kristu.

⁵⁸ Bityo, abeekiliza bazeenzi baanze enfula, mube emaanzi omu kwiikiliza nka nikwo okuzooka kuliho na mutáfwa emiganya. Muzeendelele kukola emilimo yo Omukáma ha chífu buchiile, habwo kuba nimusoomboókelwa nka nikwo emilimo ezo ti ya busa.

16

Emisolo yo kubazuna abeekiliza

¹ Óobu niingaamba habwe emisolo yo kubazuna abeekiliza ba Yeruzaléemu nko óokwo mwaányaandikiile. Íimwe káandi mukole nko óokwo nkabagaambila abaantu ba amakelezia ga Galatia.

² Buli bwooyo, buli oómo wéenyu aábe naabiika ensáho kwiingana na amabonwa goómwe, kuba obuchilo óobwo ndiíza ahali íimwe, hataákubaho no okukobya kobya omusolo.

³ Obuchilo ndaahika, ndyaásiindika ne enyaandiko zo okumanyisa abaantu áabo mulaatóoza kuba batwaále omusolo ogwo aha kelezia ya Yeruzaléemu.

⁴ Mále elaábonwa kuba íinye káandi niinyeen-delwa kuzeenda, mbwéenu, ndaazeénda hamo nábo.

Omweétegeko gwa Paulo kuhika Korinto

⁵ Ndaahiingula ahali íimwe okwo, obuchilo ni-induga Makedonia, habwo kuba niinyeénda ha kubaanza kulabila Makedonia.

⁶ Obuchilo kaandiíza, lúundi ndyeekala neemwe aha mwáanya bunaanka, nali no óobu aha buchilo bwóona bwe embého, kuba muumpweele kuzeendelela no luzendo lwaanze, hoóna hóona áaho ndaazeénda kuluga hali íimwe.

⁷ Tiinkweenda kubonana neemwe óobu aha kuhiingula kwoónka. Niintegeza kwiikala hali íimwe omwáanya bunaanka, kaálaaba Omukáma naankuundila.

⁸ Náho óobu niinsigala omu muzihwa gwa Efeso aha, kuhicha echilo chikúlu cha Peentekoste* chihike.

⁹ Niinkola iíntyó, habwo kuba Múungu yaánciingulila omulyaango, kuba nkole omulimo muháango omu muzihwa ogu, noókuba baliho abaantu béenzi áabo balikuunhinyooza.

¹⁰ Timoteo kaáleéza owéenyu, mumwiinaánkule kuzima, kuba ayikále atéena obutíini, habwo kuba weényini naakola emilimo yo Omukáma nkeenye.

¹¹ Omuuntu atamugaya. Náho mumuloongóole omu kulugáyo okwo, kuba ahiche kusuba hali íinye, habwo kuba íinye niimmuliindilila ahíke hamo na abeekiliza bazeenzi béetu.

¹² Mbweenu, habwo omwiikiliza muzeenzi wéetu Apolo, mmweeseengeliize bwooli nka

* **16:8 16:8 Peentekoste:** Ne echilo chikúlu cha Abayahudi baba nibachikola kabilikuba byaáhiingwiile ebilo makúmi ataanu kulugiilila echilo cha Paásika. Echilo chikúlu éecho chikaba chili cha amazenyi gi igesa.

nikwo ayize hali ímwe hamo na abeekiliza abáandi. Náho takweenda kwíiza óobu. Aléeza obuchilo óobwo alibonesa omwáanya.

Amagaambo go kulaga

¹³ Mube méeso, mugume omu okwiikiliza, káandi mube emaanzi na abeena amagala.

¹⁴ Amagaambo géenyu góona mube nimugakola aha ngoonzi.

¹⁵ Abeekiliza bazeenzi baanze, nimu-soomboókelwa kuba Stefana na abaantu bo omúka yoómwe, nibo bakaba abo kutaándika kumwiikiliza Yeézu Kristu omuli Akaya, nábo beetileho kubaheéleza abeekiliza. Bityo, niimbasaba,

¹⁶ mube nimubakoondookela abaantu nka abo, na abáandi bóona áabo abalikukola emilimo ezo hamo nábo ha chífu.

¹⁷ Niinulilwa bwooli nka nikwo Stefana, Foritunato na Akaiko, baáhika aha. Kubaho kwáabo kuunzunile aha kazeendele ko kuleka kubaho kwéenyu.

¹⁸ Bagusemeleza omwooyo gwaanze, ne emyooyo yáanyu. Ha bwéecho, mubasoombookelwe kuzima abaantu nka aba.

¹⁹ Abaantu ba amakelezia ga Asia,[†] nibabaangalucha. Akila na mukaziwe Prisila, hamo na abeekiliza áabo beékobyá omúka yáabo, nibabaangalucha bwooli omu kukwaátana no Omukáma Yeézu.

[†] **16:19 16:19 Asia:** Éechi chikaba chili echaalo omu butégeki bwa Abarúumi, ebilo éebi nicheétwa Buturuki.

²⁰ Abeekiliza bóona ba aha nibabaangalucha. Mweéyaangaluche aha chinyweégelo echitakatifu.

²¹ Ínye Paulo niimbaangalucha ha kwaandika ne engalo yaanze ínye nyini.

²² Omuuntu óogwo atakumwéenda Omukáma Yéézu, achéenwe. Mukáma wéetu, oyize!

²³ Embabazi yo Omukáma Yéézu eébe neemwe.

²⁴ Niimbeénda ímwe mwéena, omu kukwaátana na Kristu Yéézu.

Endagano Eénsha omu Chiziinza
Portions of the Holy Bible in the Zinza language of
Tanzania: Endagano Eénsha omu Chiziinza (New
Testament+)

copyright © 2024 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Zinza)

Contributor: Wycliffe USA

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 10 Jul 2025 from source files dated 10 Jul 2025

ec04e043-ebb2-5393-a814-029b879f102a